

**PROMENE UDELA STANOVNIŠTVA HRVATSKE I SRPSKE
NACIONALNE PRIPADNOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ
PO GRADOVIMA I OPŠTINAMA
NA OSNOVU REZULTATA POPISA IZ 1991. I 2001. GODINE**

Maja BERBER[▲]

Božo GRBIĆ^{}*

Slavica PAVKOV^{}*

Demografska struktura stanovništva po etničkoj pripadnosti na prostoru bivše Jugoslavije i dalje izaziva interes kako naučne tako i šire javnosti. Raspad jugoslovenske zajednice i oružani sukobi izazvali su velike promene u demografskoj strukturi stanovništva bivših republika kao i masovne migracije. Veliki broj izbeglica našao je svoje utočište u Republici Hrvatskoj, Republici Srbiji kao i drugim državama. Interes za demografsko stanje na područjima na kojima su živeli Hrvati i Srbi još uvijek ne jenjava u javnosti.

Međutim, na tom planu postoje objektivne teškoće u realizaciji takvih istraživanja, s obzirom da u Bosni i Hercegovini nije bilo popisa posle 1991. godine, a u Republici Hrvatskoj ne postoji neposredna uporedivost podataka popisa 1991. i 2001. na nivou nižih teritorijalnih jedinica (opština i naselja). Između ta dva popisa došlo je do velikih promena, koje su prvenstveno nastale podelom nekih opština ili formiranjem novih i podelom naselja i promenom naziva naselja.

Pored navedenih prepreka "tehničke" prirode ne može da se ne dovede u pitanje i pouzdanost podataka o nacionalnoj pripadnosti imajući na umu sve teškoće na koje se nailazi prilikom analize etničke strukture stanovništva. Sastav stanovništva neke zemlje prema nacionalnoj pripadnosti proizlazi iz strukturnih i dinamičkih odrednica kretanja stanovništva, kao što su prirodno kretanje (natalitet, mortalitet) i migracije (unutrašnje i spoljne), ali je takođe

[▲] University of Thessaly, Department of Planning and Regional Development, Volos.

^{*} Republički zavod za statistiku Srbije, Beograd.

podložan i indirektnom dejstvu spoljnih činilaca kao što su politička situacija ili ratovi. Ujedno, vrlo je bitno naglasiti da je kategorija "nacionalna pripadnost" izrazito podložna promenama i zavisi ne samo od subjektivnog osećanja pojedinca nego i od trenutne političke situacije i državne politike, te kao takva može biti promenljiva od popisa do popisa. Bivša Jugoslavija je izuzetan primer osetljivosti te kategorije jer "ne samo da se od popisa do popisa menjao udeo pojedinih narodnosti u ukupnom stanovništvu zbog različitog izjašnjavanja, nego se menjao i broj ponuđenih kategorija narodnosti u popisnicama; neke su narodnosti nestajale, a neke nove su se pojavljivale ili kreirale" (Mrđen, 2002).

Kretanje broja stanovnika hrvatske i srpske nacionalnosti u Hrvatskoj prema popisima od 1948. do 2001. godine

Iako Republiku Hrvatsku karakteriše značajna etnička homogenost, na njenoj teritoriji tradicionalno živi veliki broj nacionalnih manjina. U tabeli 1 je dat prikaz kretanja broja stanovnika Hrvatske prema nacionalnoj pripadnosti na osnovu podataka popisa obavljenih posle Drugog svetskog rata. Budući da Hrvati i Srbi predstavljaju dve brojčano najznačajnije nacionalne grupe u Hrvatskoj, u ovom radu pažnja će biti posvećena i upravo tim dvema nacionalnostima i to, pre svega, promenama koje su se dogodile u poslednjem međupopisnom periodu (1991-2001).

Od 1948. do 1991. godine ukupan broj stanovnika Hrvatske beleži neprekidan rast. Stanovništvo Hrvatske je između ta dva popisa povećano sa 3.779,9 hiljada na 4.784,3 hiljade stanovnika što čini apsolutni porast za oko 1 milion stanovnika ili povećanje od 26,6%.

Nakon 1991. godine, u Hrvatskoj je po prvi put nakon Drugog svetskog rata registrovan pad ukupnog broja stanovnika koji je posledica dugotrajnih demografskih procesa (pad prirodnog priraštavanja, spoljne migracije) kao i "trenutnih" demografskih poremećaja kao što su ratna zbivanja na tim područjima s direktnim (ljudske žrtve) i indirektnim (migracije, deficit rađanja) demografskim ratnim gubicima. Potrebno je istaknuti da je između dva poslednja popisa (1991. i 2001. godine) došlo do metodoloških promena u pogledu definicije stalnog stanovništva koje utiču na uporedivost

Tabela 1.
Stanovništvo Hrvatske prema nacionalnoj pripadnosti, 1948-2001.

Nacionalnost	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2001
Ukupno	3779858	3936022	4159696	4426221	4601469	4784265	4437460
Hrvati	2975399	3128661	3339890	3513647	3454661	3736356	3977171
Albanci	635	1001	2126	4175	6006	12032	15082
Austrijanci	... ^{a)}	749	510	352	267	214	247
Bošnjaci ^{c)}	1077	16185	3113	18457	23740	43469	20755
Bugari	637	464	593	676	441	458	331
Crnogorci	2871	5175	7465	9706	9818	9724	4926
Česi	28991	25967	23391	19001	15061	13086	10510
Grci	... ^{a)}	105	140	93	100	281	... ^{a)}
Italijani	76093	37565	21103	17433	11661	21303	19636
Jevreji	... ^{a)}	413	406	2845	316	600	576
Mađari	51399	47725	42347	35488	25439	22355	16595
Makedonci	1387	2414	4381	5625	5362	6280	4270
Nemci	10144	11248	4214	2791	2175	2635	2902
Poljaci	... ^{a)}	1575	1151	819	758	679	567
Romi	405	1261	313	1257	3858	6695	9463
Rumuni	743	418	1053	792	609	810	475
Rusi	3210	2183	3311	1240	758	706	906
Rusini	6397	5980	6290	3728	3321	3253	2337
Slovaci	10097	9570	8182	6482	6533	5606	4712
Slovenci	38734	43482	39103	32497	25136	22376	13173
Srbi	543795	588756	624991	626789	531502	581663	201631
Turci	13	276	2710	221	279	320	300
Ukrajinci	... ^{b)}	... ^{b)}	... ^{b)}	2793	2515	2494	1977
Vlasi	1	2	34	13	16	22	12
Ostali	4779	1662	601	759	1553	3012	21801
Nisu se izjasnili ni opredelili	-	-	1820	15798	17133	73376	79828
Jugosloveni	-	-	15560	84118	379057	106041	... ^{a)}
Izjasnili se u smislu regionalne pripadnosti	-	-	-	-	8657	45493	9302
Nepoznato	23051 ^{d)}	3185	4898	18626	64737	62926	17975

Izvor: Za 1948. 1961. 1971. i 1981. godinu SZS (1989) uz napomenu autora za 1948. (za grupu "Nepoznato"); za 1953. i 1991. RZS RH (1992); za 2001. DZS RH (<http://www.dzs.hr>).

Napomena 1: Podaci za 1948. i 1953. godinu se odnose na teritoriju Hrvatske u vreme popisa iz 2001. godine.

Napomena 2: a) Uključeni u "Ostali"

b) Do popisa 1971. godine, Ukrajinci su iskazivani zajedno sa Rusinima

c) U ranijim popisima iskazivani su pod različitim nazivima: 1948. godine kao "Neopredeljeni muslimani", 1953. godine kao "Jugosloveni neopredeljeni", 1961. godine kao "Muslimani (etnička pripadnost)", 1971. godine kao "Muslimani u smislu narodnosti", a 2001. godine kao "Bošnjaci".

d) Stanovništvo bivšeg Kotora Buje koji je kasnije pripojen Hrvatskoj, kao i stanovništvo područja gde su kasnije izvršene korekcije granica između Hrvatske i Slovenije, kao i Hrvatske i Bosne i Hercegovine, a za koje nisu postojali podaci o nacionalnoj pripadnosti.

podataka o ukupnom broju stanovnika.¹ Ukupno stanovništvo Hrvatske je prema definiciji stalnog stanovništva iz 2001. godine iznosilo 4.437.460 lica, što je u odnosu na broj stanovnika prema popisu iz 1991. godine (4.784.265) bilo smanjenje od 346,8 hiljada lica ili za 7,2% (Gelo, 2004). Primeni li se na rezultate popisa 2001. definicija ukupnog stanovništva (*de jure*) kakva je bila 1991. godine, tada ukupna depopulacija u Hrvatskoj iznosi 6,1%. Ako se uporedi samo stanovništvo popisano u zemlji (*de facto*), tada bi ukupno smanjenje stanovništva Hrvatske iznosilo 6,6% (Živić, Pokos, Turk, 2005).

Od 1948. do 1991. ukupan broj stanovnika Hrvatske kao i broj Hrvata, beleži stalan porast, ali je njegov intenzitet varirao u različitim međupopisnim razdobljima (tabela 1 i grafikon 1). U tom periodu je ukupno stanovništvo Hrvatske povećano za 26,6%, a nešto usporeniji je bio porast stanovništva hrvatske nacionalne pripadnosti (za 25,6% ili za ukupno 761,0 hiljadu). Iako je u tom četrdeset trogodišnjem razdoblju prosečna godišnja stopa rasta ukupnog stanovništva Hrvatske gotovo istovetna stopi rasta stanovništva hrvatske nacionalne pripadnosti (5,5‰ prema 5,3‰), postoje znatne razlike u vrednostima prosečnih stopa rasta po pojedinim međupopisnim razdobljima. Tako je za međupopisno razdoblje 1971-1981. zabeleženo umereno smanjenje broja stanovnika koji su se nacionalno izjasnili kao Hrvati (za 59 hiljada lica), da bi se u sledećem (1981-1991) taj broj znatno povećao (za 282 hiljade). Takva kretanja broja Hrvata u spomenutim međupopisnim razdobljima se prvenstveno objašnjavaju oscilacijama broja osoba koje se nisu nacionalno izjasnile ili koje su se nacionalno izjasnile kao Jugosloveni (Wertheimer-Baletić, 1999).

Srbi u Republici Hrvatskoj su, prema broju i njihovom udelu u ukupnom stanovništvu, tokom čitavog posmatranog perioda od 1948. godine predstavljali etnicitet, koji je drugi po značaju, odmah posle stanovništva hrvatske nacionalne pripadnosti.

Kretanje broja stanovnika srpske narodnosti u Republici Hrvatskoj je u posleratnim međupopisnim periodima bilo podložno većim oscilacijama i to, uglavnom, sporijim demografskim rastom, odnosno ubrzanijom

¹ "U Popisu 2001. dolazi do primene nove definicije ukupnog stanovništva. Ekonomska komisija UN-a za Evropu i Eurostat koriste za ukupno stanovništvo naziv 'uobičajeno stanovništvo' (*usual resident population*), a kriterijum je tzv. 'uobičajeno mesto stanovanja' (*place of usual residence*), uz vremensko ograničenje odsutnosti do dvanaest meseci. *Preporuke za međunarodne migracije* (Recommendations on Statistics of International Migration, Revision 1, UN, New York, 1998) određuju da se osoba preselila iz jedne u drugu zemlju (*long-term international migrant*) kada protekne 12 meseci, što je primenjeno u Popisu 2001. godine" (<http://www.dzs.hr>). U Popisu iz 1991. godine u ukupno stanovništvo je uključeno i stanovništvo koje se nalazilo van Hrvatske duže od 12 meseci.

depulacijom u odnosu na stanovništvo hrvatske nacionalne pripadnosti. Broj Srba u Republici Hrvatskoj je od 1948. do 1991. povećan za 37.868 osoba ili za 7%. Od popisa iz 1948. godine, kada je broj Srba iznosio 544 hiljade, a njihov udeo u ukupnom stanovništvu Hrvatske iznosio 14,5%, pa do popisa iz 1961. (625 hiljada ili 15,0%), broj Srba u Hrvatskoj konstantno se povećavao. Nakon toga, u sledećem međupopisnom razdoblju (1961-1971) primetna je blaga stagnacija, a deset godina kasnije, u međupopisnom razdoblju 1971-1981, broj stanovnika srpske nacionalnosti je opao. U 1981. godini broj Srba je sveden na 532 hiljade lica, a udeo u ukupnom stanovništvu Hrvatske na 11,6%. Razdoblje stagnacije i smanjenje broja osoba koje su se izjasnile kao Srbi podudara se s periodom povećanja broja lica koja se nisu nacionalno izjasnila, odnosno lica koja su se izjasnila kao Jugosloveni.

Tabela 2.

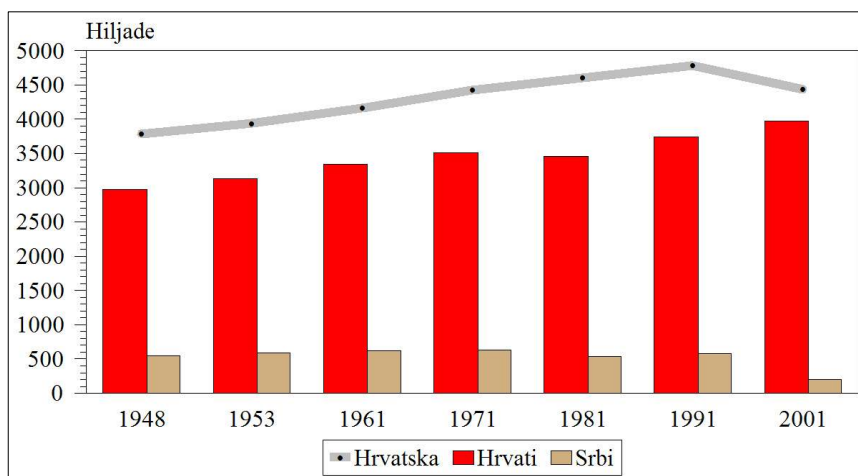
Broj osoba koje su se izjasnile kao Hrvati i Srbi. Republika Hrvatska, 1948-2001.

Nacionalnost	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2001
	Broj stanovnika						
Ukupno	3779858	3936022	4159696	4426211	4601469	4784265	4437460
Hrvati	2975399	3128661	3339890	3513647	3454661	3736356	3977171
Srbi	543795	588756	624991	626789	531502	581663	201631
	Udeo u ukupnom stanovništvu (u procentima)						
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Hrvati	78,7	79,5	80,3	79,4	75,1	78,1	89,6
Srbi	14,4	15,0	15,0	14,2	11,6	12,2	4,5

U poslednjem međupopisnom razdoblju (1991-2001) čija je prva polovina obeležena ratnim zbivanjima na prostoru bivše Jugoslavije, došlo je do značajnih promena kako u ukupnom kretanju broja stanovnika Republike Hrvatske tako i u kretanju broja stanovnika koji su se izjasnili kao Hrvati ili Srbi. Već je napomenuto da je u tom razdoblju evidentirano smanjenje ukupnog stanovništva Hrvatske, koje je, ako se apstrahuju metodološke razlike u pogledu definicije ukupnog stanovništva u vreme popisa iz 1991. i 2001. godine, iznosilo 347 hiljada lica. Što se tiče broja Hrvata, u istom međupopisnom razdoblju (1991-2001) beleži se povećanje od 241 hiljade stanovnika ili za 6% koji su se nacionalno izjasnili kao Hrvati. Do povećanja

broja Hrvata nije došlo zbog pozitivnog prirodnog priraštaja, jer je on u ovom razdoblju bio negativan, već je ono rezultat uticaja nekoliko drugih činilaca. Deo povećanja objašnjava se doseljavanjem Hrvata tokom 1990-ih godina iz Bosne i Hercegovine i dijaspore, kao i promenama u izjašnjavanju prilikom popisa 2001. godine kada se verovatno određen broj stanovnika, koji su se ranije izjašnjavali kao pripadnici ostalih etničkih grupa, izjasnio kao "Hrvat". Vrlo je verovatno da se i deo od ukupno 106 hiljada lica, koja su se 1991. godine nacionalno izjasnila kao "Jugosloveni",² prilikom popisa iz 2001. izjasnila kao "Hrvati".

Grafikon 1.
Ukupno stanovništvo i broj stanovnika hrvatske i srpske nacionalne pripadnosti u Republici Hrvatskoj prema popisima u periodu 1948-2001.

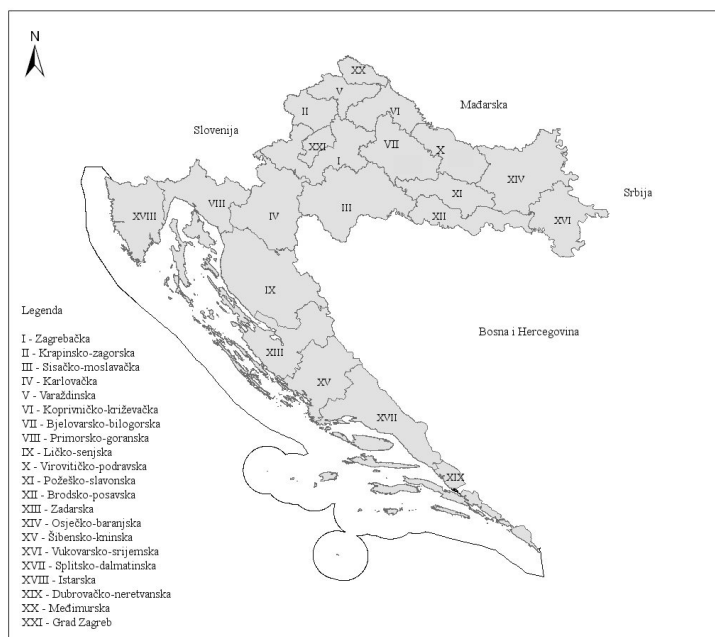
Istovremeno značajno je opao i udeo stanovnika srpske narodnosti u ukupnom stanovništvu Hrvatske. U vreme popisa iz 2001. godine bilo je 380 hiljada Srba manje, ili za 65%, nego prema popisu iz 1991. godine. Srbi su u ukupnom stanovništvu Hrvatske u 1991. godini predstavljali 12,2%, a deset godina kasnije samo 4,5%. Tako značajno smanjenje broja stanovnika srpske nacionalne pripadnosti se prvenstveno objašnjava njihovim masovnim iseljavanjem s područja Hrvatske tokom rata iz prve polovine 1990-ih godina (1991-1995).

² Lica koja su se u popisu iz 2001. u pogledu nacionalne pripadnosti izjasnila kao "Jugosloveni" nisu svrstana u poseban modalitet već su iskazana u grupu "Ostali". Prema rezultatima popisa iz 1991. godine "ostalnih" je bilo 3.012, a prema popisu iz 2001. bilo ih je sedam puta više (ukupno 21.801).

Stanovništvo hrvatske i srpske nacionalnosti po gradovima i opštinama, 1991. i 2001.

U nastavku će biti prikazane promene kretanja broja i udela stanovništva hrvatske i srpske narodnosne pripadnosti u Hrvatskoj na osnovu rezultata popisa iz 1991. i 2001. godine i to po gradovima i opštinama (tabele u Prilogu). Potpuna uporedivost podataka ta dva popisa stanovništva, koji se odnose na niže teritorijalne nivoe, otežana je zbog toga što je u tom međupopisnom periodu došlo do promene u administrativno-teritorijalnoj podeli Republike Hrvatske. Naime, u 1991. i 2001. godini nije bio isti broj naselja, ali ni gradova i opština. Prema administrativno-teritorijalnoj podeli koja je važila u vreme sprovođenja popisa iz 1991. godine, u Republici Hrvatskoj je bilo ukupno 102 opštine i 6.694 naselja. Deset godina kasnije, Hrvatska je podeljena na 20 županija³ i Grad Zagreb (karta 1). U Hrvatskoj je 2001. godine bilo 124 grada, 426 opština i 6.750 naselja.

Karta 1.
Županije Republike Hrvatske, 2001.

³ Županije su jedinice područne (regionalne) samouprave uspostavljene radi obavljanja poslova od regionalnog interesa. Svaka županija se sastoji od više prostorno povezanih opština i gradova.

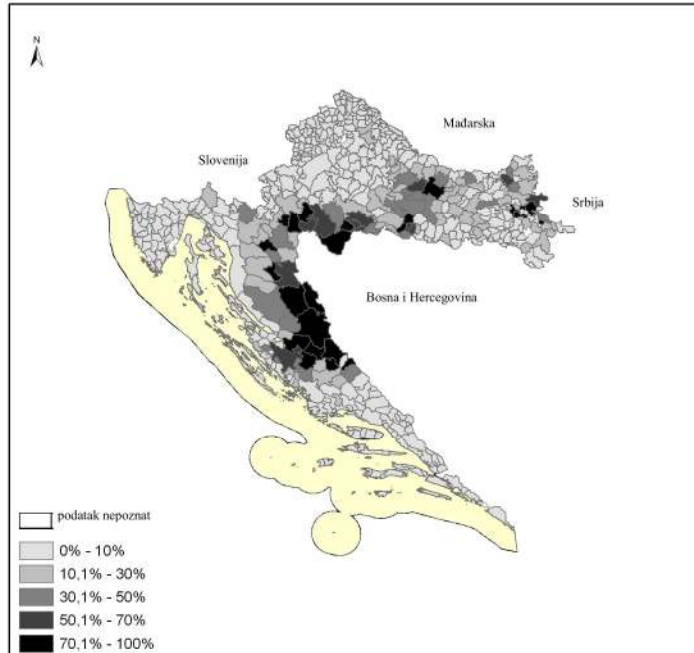
Da bi popisni podaci na nivou naselja, odnosno gradova/opština koji se odnose na 1991. i 2001. godinu bili uporedivi bilo je potrebno uspostaviti vezu između starih (1991) i novih naziva naselja (2001). Za te potrebe je iskorišćen UNHCR-ov šifarnik gradova, opština i naseljenih mesta u Republici Hrvatskoj (interna dokumentacija) sa vezom između starih i novih naziva (nije se raspolagalo "ključem" za sva naselja), kao i na osnovu knjige *Promjene u naseljima od 1945. do 2001.* (DZS RH, 2002). Najviše problema je bilo da se uspostavi veza za naselja na jadranskim ostrvima i primorju.

Uspostavljene veze između teritorijalnih podela u 1991. i 2001. godine (za gradove i opštine) iskorišćene su za izračunavanje međupopisnog bilansa stanovništva Hrvatske, kao i stanovništva hrvatske i srpske nacionalne pripadnosti (tabela II u Prilogu). U istoj tabeli je dat i broj izbeglica iz Hrvatske koje su 1996. godine registrovane u Srbiji, a na osnovu baze podataka popisa izbeglih lica koji je sproveden te godine. Podaci iz tabele II koji se odnose na izbegla lica iz Hrvatske prikazuju samo "sliku" stanja u 1996. godini, koja nije uporediva sa stanjem u periodu 1991-2001. godini. Na osnovu raspoloživih podataka ne može da se zaključi koliko izbeglica se u sledećih 5 godina vratilo u Hrvatsku, kao ni to da li su ti eventualni povratnici ostali u Hrvatskoj ili su ponovo napustili zemlju porekla.

Već je spomenuto da je u međupopisnom razdoblju 1991-2001. u Hrvatskoj po prvi put zabeleženo smanjenje ukupnog broja stanovnika, što se delimično može okarakterisati i kao nastavak ranije započetih depopulacionih trendova. Dugogodišnji emigracioni tokovi, stalan pad prirodnog priraštaja, kao i ratom izazvane "specifične" demografske prilike u prvoj polovini poslednje decenije 20. veka, doveli su do toga da je današnja demografska slika Hrvatske bitno drugačija od one zabeležene popisom iz 1991. kako u pogledu obima ukupnog stanovništva pojedinih županija, gradova i opština, tako i u pogledu prostorne distribucije stanovništva.

U poslednjem međupopisnom razdoblju (1991-2001) došlo je i do bitnih teritorijalnih promena etničkog sastava stanovništva, koje se prvenstveno ogleda kroz promenu broja, kao i udela i razmeštaja stanovnika srpske nacionalne pripadnosti u ukupnom stanovništvu gradova i opština u Hrvatskoj (karte 2 i 3). Upoređujući udeo i prostorni razmeštaj (po gradovima i opštinama) stanovništva srpske nacionalnosti u 2001. godini sa stanjem iz 1991. godine, vidljivo su vrlo značajne promene, kakve se nisu desile ni u jednom ranijem međupopisnom periodu po završetku Drugog svetskog rata.

Karta 2.
Udeo stanovnika srpske nacionalne pripadnosti u ukupnom stanovništvu gradova/opština. Hrvatska, 1991.

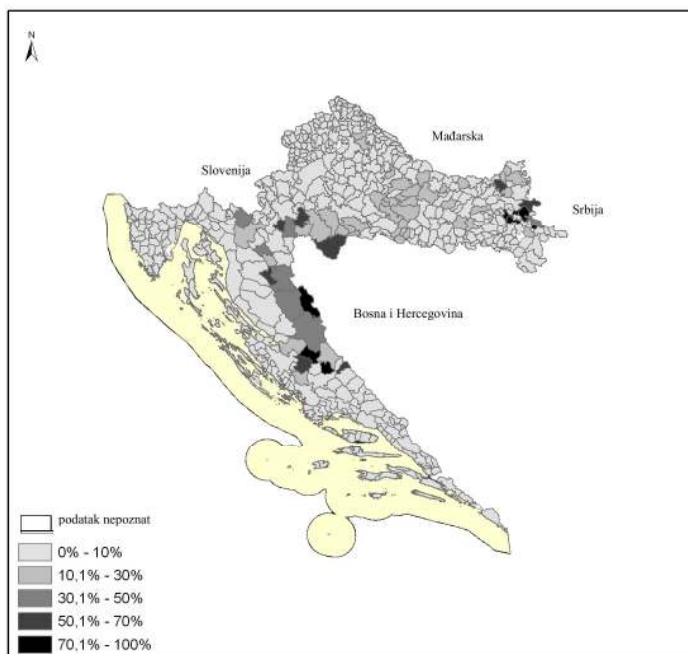

Prema popisu iz 1991. godine udeo stanovništva srpske nacionalnosti u ukupnom stanovništvu prelazio je 50% u 31 gradu/opštini devet današnjih županija (Šibenska, Zadarska, Ličko-senjska, Karlovačka, Sisačko-moslavačka, Bjelovarska, Brodsko-posavska, Osječka i Vukovarsko-srijemska). Od toga je u 7 opština (Biskupija, Ervenik, Kistanje, Donji Lapac, Gračac, Krnjak i Negoslavci) udeo Srba iznosio više od 95% ukupnog stanovništva. Treba naglasiti da su to populaciono, relativno male opštine, gde se broj stanovnika u 1991. godini kretao u intervalu od 1.682 (Negoslavci) do 7.816 (Kistanje). U tom pogledu se jedino izdvaja grad Gračac koji je 1991. godine imao 11.167 stanovnika od kojih je 10.805 (96,7%) bilo srpske nacionalne pripadnosti.

U svim hrvatskim opštinama u kojima je, prema popisu iz 2001. godine, udeo Srba u ukupnom broju stanovnika iznosio više od 50% (karta 3), njihovo procentno učešće u ukupnom stanovništvu je bilo manje nego u 1991. godini. Izdvajaju se jedino opštine Negoslavci, Markušica, Trpinja (Vukovarsko-srijemska županija) i Erdut (Osječko-baranjska županija) u

kojima je udeo stanovnika srpske nacionalne pripadnosti u 2001. godini bio neznatno veći nego u vreme popisa iz 1991. godine.

Karta 3.
Udeo stanovnika srpske nacionalne pripadnosti u ukupnom stanovništvu gradova/opština. Hrvatska, 2001.

Udeo Srba u gradovima/opštinama Šibensko-kninske županije (Biskupija, CijlJane, Ervenik, Kistanje i Knin) kretao se 1991. godine od 85% do 98%. Prema popisu iz 2001. godine njihov udeo se kretao od 20% (Knin) do 94% (Ervenik). U gradu Kninu je 1991. godine živelo 23.025 stanovnika od kojih je 19.679 ili 85,5% bilo srpske nacionalnosti. Prema poslednjem popisu iz 2001. godine, Knin je imao 15.190 stanovnika od kojih su svega 20,8% ili ukupno 3.164 bili Srbi. Na drugom polu je opština Ervenik u kojoj su 2001. godine Srbi predstavljali 94,9% ukupnog stanovništva. Međutim, treba napomenuti da je između dva popisa broj stanovnika te opštine višestruko smanjen. Opština Ervenik je u 1991. godini imala 4.115 stanovnika, a 2001. godine svega 988 od kojih su čak 938 bili srpske nacionalnosti.

Prema rezultatima popisa iz 1991. godine, Srbi su, u Zadarskoj županiji, u samo 2 grada (Gračac i Obrovac) predstavljali preko 75% ukupnog stanovništva. Tada je grad Gračac imao 11.167 stanovnika od kojih su 10.805 ili 96,7% bili Srbi, a grad Obrovac ukupno 9.069 stanovnika od kojih su 6.981 (76,9%) bili srpske nacionalnosti. U 2001. godini u Gračacu su popisana svega 3.923 stanovnika, a udeo srpskog stanovništva je sveden na 39% (1.523 osobe). Slične promene su registrovane i u Obrovcu – broj stanovnika je iznosio 3.387 od kojih su svega 435 lica (12%) bila srpske nacionalne pripadnosti.

U opštinama Donji Lapac i Vrhovine, u Ličko-senjskoj županiji, u vreme popisa iz 1991. godine preko 90% stanovništva bilo je srpske nacionalne pripadnosti. Donji Lapac je 1991. godine imao ukupno 4.603 stanovnika od kojih su 4.460 (96,9%) bili Srbi, a Vrhovine 2.453 stanovnika od kojih su 2.262 (92,2%) bili srpske nacionalnosti. Prema popisu iz 2001. godine stanovništvo Donjeg Lapca je više nego prepolovljeno – brojalo je 1.880 stanovnika od kojih su 1.383 (73,6%) bili Srbi. Slično je bilo i u opštini Vrhovine sa svega 905 stanovnika od kojih su 498 (55%) bili srpske nacionalnosti.

U Karlovačkoj županiji je 1991. godine u tri opštine (Krnjak, Plaški i Vojnić) udeo stanovništva srpske nacionalnosti iznosio između 89% i 96% ukupnog stanovništva. Deset godina kasnije, procentno učešće Srba se kretalo između 46% i 61%. To su tri relativno slabo naseljene opštine koje su, kao i većina ostalih opština u Hrvatskoj, između popisa iz 1991. i 2001. godine zabeležile smanjenje ukupnog broja stanovnika. Krnjak je 1991. godine imao 3.024 stanovnika od kojih su 3.091 bili Srbi, a 2001. godine ukupno 2.164 stanovnika među kojima su 1.332 lica bila srpske nacionalnosti. Plaški je u istom međupopisnom razdoblju izgubio gotovo 50% svoga stanovništva – 1991. godine bilo je 4.317 stanovnika od kojih 4.074 ili 94,4% srpske nacionalnosti, a 2001. godine su od ukupno 2.292 stanovnika njih 1.054 ili 45,9% bili Srbi. I u Vojniću je slična situacija – 1991. godine broj stanovnika te opštine je iznosio 8.236 od kojih su 7.366 ili 89,4% bili Srbi, a 2001. godine populacija je svedena na 5.495 stanovnika od kojih su 2.747 stanovnika ili 49,9% bili srpske nacionalne pripadnosti.

U Sisačko-moslavačkoj županiji 1991. godine nalazilo se najviše gradova odnosno opština u kojima je udeo stanovnika srpske narodnosti u ukupnom stanovništvu prelazio 50%: Donji Kukuruzari (93%), Gvozd (93%), Dvor (87%), Glina (61%), Topusko (61%), Hrvatska Kostajnica (60%), Sunja (57%) i Majur (54%). Od navedenih opština, jedino je u Dvoru i Gvozdu i 2001. godine udeo stanovnika srpske narodnosti u ukupnom stanovništvu bio veći od 50%. Opština Dvor je 1991. godine imala ukupno 14.555 stanovnika

od kojih je 12.591 (86,5%) bio Srbin; prema rezultatima popisa iz 2001. godine Dvor je imao 5.742 stanovnika od kojih su 3.495 (60,8%) bila srpske nacionalnosti. Gvozd je 1991. godine imao 8.082 stanovnika, a 2001. godine ih je bilo više nego dvostruko manje (3.779). U 1991. godini u toj opštini je živelo 7.568 Srba koji su činili 93,6% ukupnog stanovništva. U vreme popisa iz 2001. godine njihov broj je značajno manji (ukupno 2.193), ali su Srbi i dalje predstavljali apsolutnu većinu stanovništva opštine (58%). Grad Glina je 1991. godine imao 23.040 stanovnika od kojih je 60,6% ili 13.975 bilo srpske nacionalnosti. Do 2001. godine broj stanovnika Gline je više nego prepolovljen (iznosio je 9.868), ali je smanjenje broja Srba bilo još intenzivnije – popisano ih je svega 2.829, što je predstavljalo svega 28,7% ukupnog stanovništva grada. U gradu Hrvatska Kostajnica je prema popisu iz 1991. godine živelo ukupno 4.996 stanovnika od kojih su 2.984 (59,7%) bili Srbi. Samo deset godina kasnije stanovništvo Hrvatske Kostajnice je brojalo ukupno 2.746 stanovnika, a Srbi su predstavljali svega 15,7% ukupnog stanovništva grada. I u ostalim spomenutim opštinama je u periodu između 1991. i 2001. godine zabeležen isti smer promena – smanjenje ukupnog stanovništva i još intenzivnije opadanje broja stanovnika srpske nacionalne pripadnosti.

U Bjelovarskoj županiji su 1991. godine samo u opštini Đulovac stanovnici srpske nacionalne pripadnosti (2.773) predstavljali apsolutnu većinu i to sa udelom koji je iznosio 68,5% stanovništva opštine (ukupno 4.050 stanovnika). U 2001. godini u toj opštini je popisano ukupno 3.640 stanovnika ili za 460 lica manje nego 1991. godine. I broj popisanih Srba je bio manji nego 1991. godine, ali je smanjenje (za 1.693 stanovnika) bilo višestruko veće, tako da je njihov udeo u ukupnom stanovništvu sveden na svega 15,9%.

Rezultati popisa iz 1991. i 2001. ukazuju i na veoma intenzivno smanjenje udela stanovnika srpske narodnosti u ukupnom stanovništvu opština Dragalić, Gornji Bogičevci i Okučani, koje teritorijalno pripadaju Brodsko-posavskoj županiji. U tim opštinama je 1991. godine udeo Srba iznosio između 58% i 84%, a 2001. godine on se kretao u intervalu od 11% do 15% njihovog ukupnog stanovništva. Opština Dragalić je 1991. godine imala 2.715 stanovnika od kojih su 1.604 (59%) bili Srbi, a 2001. godine ta opština je brojala 1.282 stanovnika od kojih su samo 196 ili 15,2% bili srpske nacionalnosti. Isti trend beleži se i u opštinama Gornji Bogičevci i Okučani. U Gornjim Bogičevcima je 1991. godine ukupno stanovništvo iznosilo 2.900 stanovnika, a 2001. godine 2.391. Smanjenje broja stanovnika se prvenstveno odnosi na stanovništvo srpske nacionalne pripadnosti, čiji je broj sa 1.671 (57,6% ukupnog stanovništva) u 1991. godini, kroz deset godina sveden na tek 250 stanovnika ili 10,7% ukupnog stanovništva

opštine. U Okučanima je 1991. godine živelo 5.712 stanovnika, a od toga su 4.773 (83,6%) bila lica srpske nacionalne pripadnosti. U 2001. godini u toj opštini je popisano 3.640 stalnih stanovnika od kojih su svega 907 lica (21,4%) bili Srbi.

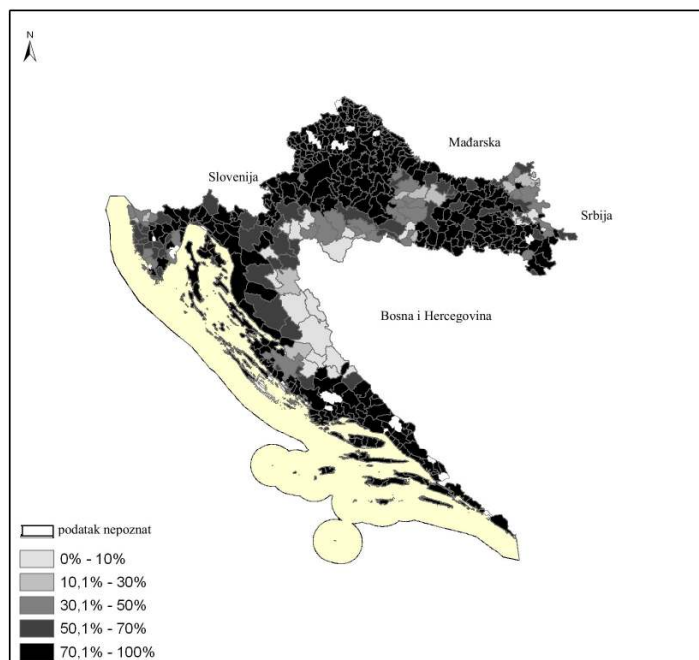
Među retkim opštinama u kojima je u posmatranom međupopisnom razdoblju evidentirano neznatno smanjenje broja, odnosno udela stanovništva srpske nacionalnosti spadaju Erdut, Jagodnjak i Šodolovci, sve tri opštine iz Osječke županije. U opštini Erdut je čak u 2001. godini udeo stanovništva srpske nacionalnosti ukupnom stanovništvu bio neznatno veći nego 1991. godine. Međutim, i u toj opštini je u razdoblju 1991-2001. registrovano smanjenje, kako ukupnog stanovništva, tako i broja stanovnika srpske narodnosti.

Pored Erduta, opštine Markušica, Negoslavci i Trpinja iz Vukovarsko-sremske županije su jedine u Hrvatskoj u kojima je 2001. godine udeo Srba u ukupnom stanovništvu nadmašio njihovo procentno učešće u vreme popisa iz 1991. godine. Naime, dok je 1991. godine taj udeo je iznosio između 86% i 95%, da bi u 2001. godini dostigao nivo koji se kretao od 89% do 97%. Međutim, treba istaći da se u tim opštinama nije povećao broj Srba, već da je njihovo smanjenje bilo manje intenzivno od smanjenja ostalog stanovništva. Tako je u 1991. godini opština Markušica imala ukupno 3.712 stanovnika od kojih su 3.292 (88,6%) bili Srbi, dok je u 2001. godini njeno ukupno stanovništvo smanjeno na 3.053 stanovnika, a stanovništvo srpske nacionalnosti na "svega" 2.771 (90,7%). I u opštini Trpinja je, takođe, došlo do smanjenja ukupnog stanovništva i to sa 7.672 u 1991. na 6.466 stanovnika u 2001. godini. Takođe je smanjen i broj Srba – sa 6.579 na 5.774, ali je njihov udeo u ukupnom stanovništvu opštine povećan – sa 85,7% na 89,2% .

Što se tiče procentnog učešća stanovništva hrvatske nacionalne pripadnosti u ukupnom stanovništvu Hrvatske ono je u 2001. godine, gotovo u svim gradovima odnosno opštinama bilo veće od 50%. U tom pogledu se izdvaja samo desetak gradova/opština u kojima je 2001. godine udeo Hrvata u njihovom ukupnom stanovništvu bio manji od 50% – Buje (45,1%), Donji Lapac (25,1%), Dvor (33,8%), Ervenik (3,1%), Jagodnjak (26,6%), Kistanje (41,3%), Kneževi Vinogradi (34,3%), Končanica (40,5%), Krnjak (35,4%), Markušica (6,8%), Negoslavci (2,0%), Plaški (48,4%), Šodolovci (12,3%) i Vrhovine (38,5%). U tim opštinama ni u vreme popisa iz 1991. godine udeo Hrvata nije prelazio 50% ukupnog stanovništva. Treba nepomenuti da je u gotovo svakoj četvrtoj od spomenutih opština (Buje, Kneževi Vinogradi i Končanica) udeo stanovništva srpske nacionalne pripadnosti bio relativno nizak, tj. da je u 1991, kao i u 2001. godine bio ispod 20%.

Povećanje udela stanovnika hrvatske nacionalnosti uticao je da nivo etničke homogenosti Hrvatske u 2001. godini bude još izraženiji u odnosu na onaj iz

Karta 4.
Udeo stanovnika hrvatske nacionalne pripadnosti u ukupnom stanovništvu gradova/opština. Hrvatska, 1991.

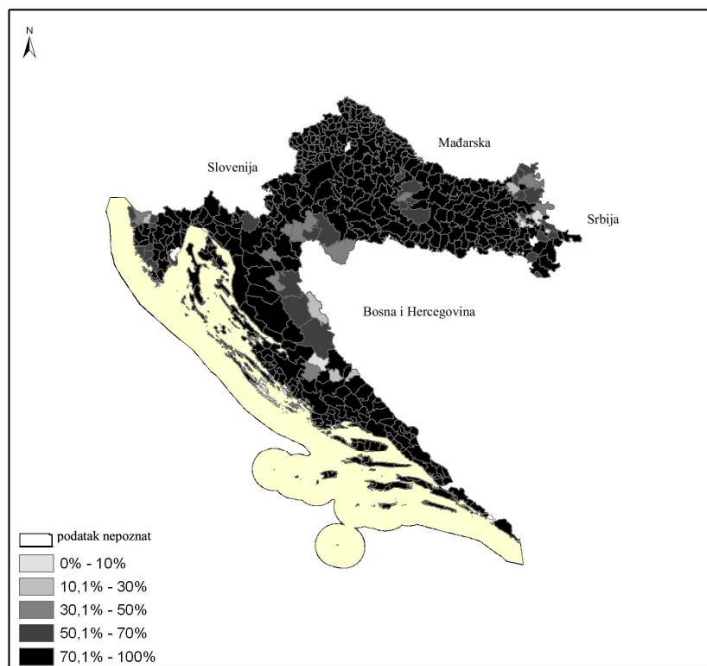

1991. godine (karte 4 i 5). U gotovo svim opštinama i gradovima u kojima je u razdoblju 1991-2001. došlo do opadanja udela Srba, istovremeno je povećano i procentno učešće Hrvata. Izuzetak su jedino opštine Punitovci i Markušica. Međutim, obe opštine su sa vrlo niskim udelima Srba (Punitovci) odnosno Hrvata (Markušica). U opštini Punitovci udeo Srba je smanjen (sa niskih 1,3% u 1991. na zanemarljivih 0,5% u 2001. godini), kao i udeo Hrvata (sa 63,9% u 1991. godini na 61,8% u 2001). Punitovci su 1991. godine imali 2.027 stanovnika od kojih su 1.296 (63,9%) bili Hrvati, i svega 27 (1,2%) Srbi. Prema poslednjem popisu iz 2001. godine, opština je imala 1.850 stanovnika od kojih su 1.144 (61,8%) hrvatske, a 10 (0,5%) srpske nacionalne pripadnosti.

U opštini Markušica udeo Hrvata je 2001. godine bio isti kao 1991. (6,8%), dok je udeo Srba porastao sa 88,7% na 90,8%. Ta opština je 1991. godine

imala 3.712 stanovnika (254 Hrvata i 3.292 Srba), a 2001. godine 3.053 stanovnika od kojih su 207 hrvatske, a 2.771 srpske nacionalne pripadnosti.

Karta 5.
Udeo stanovnika hrvatske nacionalne pripadnosti u ukupnom stanovništvu gradova/opština. Hrvatska, 2001.

Kao što je već naglašeno, u posljednjem međupopisnom razdoblju (1991-2001) došlo je do značajnih demografskih promena kako na celoj teritoriji Hrvatske, tako i u njenim manjim teritorijalnim jedinicama. I pored svih teškoća metodološke prirode, kao i problema koji prilikom analize nastaju zbog nestalnosti kategorije "nacionalna pripadnost", utvrđene su određene pravilnosti u promenama udela stanovništva hrvatske i srpske nacionalne pripadnosti koje su na nivou gradova odnosno opština nastale u međupopisnom periodu 1991-2001. Raspoloživi podaci ukazuju na veoma značajne promene procentog učešća stanovništva hrvatske i srpske nacionalnosti u ukupnom stanovništvu gradova i opština, ali da istovremeno nije došlo do bitnije promene teritorijalne distribucije stanovništva te dve najbrojnije nacionalnosti u Hrvatskoj.

Literatura

- DZS RH (2002). *Promjene u naseljima od 1945. do 2001* (Zagreb: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske).
- DZS RH, *Popis stanovništva, kućanstava i stanova, 31. ožujka 2001*. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (<http://www.dzs.hr>).
- GELO, J. (2004). "Kretanje broja rezidencijalnog (boravećeg) stanovništva Hrvatske u 20. stoljeću", *Društvena istraživanja*, 13, 4-5 (72-73), 653-673.
- KORENČIĆ, M. (1979). *Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857-1971*, Djela JAZU, Knjiga 54, (Zagreb: JAZU).
- MRĐEN, S. (2002). "Narodnost u popisima. Promjenljiva i nestalna kategorija", *Stanovništvo*, god. XL, broj 1-4.
- RZS RH (1992). "Popis stanovništva 1991. godine, Narodnosni sastav stanovništva Hrvatske po naseljima". *Dokumentacija 881*, (Zagreb: Republika Hrvatska, Republički zavod za statistiku).
- SZS (1989). *Jugoslavija 1918-1988. Statistički godišnjak* (Beograd: Savezni zavod za statistiku).
- WERTHEIMER-BALETIĆ, A. (1999). *Stanovništvo i razvoj*, (Zagreb: MATE).
- ŽIVIĆ, D., N. POKOS, I. TURK (2005). "Basic Demographic Processes in Croatia", *Hrvatski geografski glasnik*, 67/1.

Maja Berber, Božo Grbić, Slavica Pavkov

Promene udela stanovništva hrvatske i srpske nacionalne pripadnosti u Hrvatskoj po gradovima i opštinama na osnovu rezultata popisa iz 1991. i 2001. godine

R e z i m e

U radu je dat prikaz promena udela stanovništva hrvatske i srpske nacionalne pripadnosti na području Hrvatske na osnovu rezultata popisa iz 1991. i 2001. godine. U posljednjem međupopisnom razdoblju (1991-2001) je došlo do promena definicija stalnog stanovništva, zatim do promena u administrativno-teritorijalnoj podeli Hrvatske kao i do ratnih zbivanja (1991-1995), što je bitno uticalo na demografsku sliku zemlje, ali i otežalo analizu kretanja broja stanovnika te dve najbrojnije etničke grupe, posebno na nižem teritorijalnom nivou. Tim više što je obeležje "nacionalna pripadnost" izrazito nestabilno i nepredvidivo i podložno je kako subjektivnim tako i spoljnim uticajima.

Uspostavivši vezu između starih (1991) i novih (2001) naziva naselja, autori prikazuju promene udela stanovništva hrvatske i srpske nacionalnosti po gradovima odnosno opštinama Hrvatske u posmatranom međupopisnom razdoblju. Demografska kao i etnička slika Hrvatske pretrpela je značajne promene od 1991. do 2001. godine. Obim ukupnog stanovništva kao i broj stanovnika srpske narodnosti smanjen je u tom periodu, za razliku od broja stanovnika hrvatske narodnosti koji beleži porast. Budući da je Hrvatska u tom razdoblju imala negativan prirodni priraštaj, povećanje broja Hrvata se objašnjava uticajem migracija kao i promenama u izjašnjavanju o nacionalnoj pripadnosti. Udeo stanovništva srpske nacionalnosti smanjio se sa 12,2% (1991) na 4,5% (2001) dok je prostorna distribucija Srba u 2001. godini ostala gotovo jednaka onoj iz 1991. godine.

Cljučne riječi: *Hrvatska, popis stanovništva, nacionalna pripadnost, kretanje stanovništva, Srbi, Hrvati.*

Maja Berber, Božo Grbić, Slavica Pavkov

Changes in the Share of Ethnic Croats and Serbs in Croatia by Town and Municipality Based on the Results of Censuses from 1991 and 2001

S u m m a r y

This article shows the changes in the populations of Croatian and Serbian ethnic affiliation in Croatia based on population censuses of 1991 and 2001. In the last intercensal period (1991-2001), methodological definitions of resident population changed significantly, Croatia's administrative-territorial borders changed and a war occurred (1991-1995), all of which influenced the demographical situation of Croatia. It is of special importance that the term "ethnic affiliation" is significantly unstable and unpredictable and highly influenced by both subjective and external influences, which make its analysis even more difficult.

By establishing a connection between the old (1991) and the new (2001) names of settlements, the authors demonstrated the changes in the share of ethnic Croats and Serbs in the total population of towns and municipalities in Croatia in the observed intercensal period. Both the demographic and the ethnic profile of Croatia changed in the period of 1991-2001. The total population of Croatia, as well as the population of ethnic Serbs, decreased in this period, while the population of ethnic Croats increased. Since Croatia had a negative natural increase in the observed period, this increase is attributed to migrations and changes in declarations of ethnic affiliation. While the share of ethnic Serbs decreased significantly (from 12,2% in 1991 to 4,5% in 2001), their territorial distribution remained practically the same.

Key words: *Croatia, population census, ethnic affiliation, population dynamics, ethnic Serbs, ethnic Croats.*

P R I L O G

Tabela I
Uporedni pregled ukupnog stanovništva i broja Hrvata i Srba po gradovima i opštinama. Hrvatska, 1991. i 2001.

Naziv opštine-grada	1991			2001		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
<i>Hrvatska</i>	<i>4784265</i>	<i>3736356</i>	<i>581663</i>	<i>4437460</i>	<i>3977171</i>	<i>201631</i>
Andrijaševci	4031	3902	21	4249	4202	10
Antunovac	4246	3524	380	3559	3345	93
Babina Greda	4205	4045	12	4262	4210	10
Bakar	7788	6577	404	7773	7018	171
Bale	1064	473	10	1047	631	12
Barban	2983	1829	5	2802	2589	3
Barilovići	4529	3120	1272	3095	2700	323
Baška	1456	1301	37	1554	1419	25
Baška Voda	2173	1936	44	2924	2790	30
Bebrina	3464	2971	144	3541	3312	64
Bedekovčina	8773	8583	7	8482	8408	11
Bednja	5653	5524	10	4765	4736	6
Beli Manastir	13108	4945	4217	10986	6085	2920
Belica	3635	3489	5	3509	3452	3
Belišće	12456	10879	483	11786	11033	241
Benkovac	26255	9040	16583	9786	8845	730
Berek	2057	1763	166	1706	1537	124
Beretinec	2239	2215	2	2288	2276	2
Bibinje	3777	3634	21	3923	3819	8
Bilje	6455	2410	708	5480	3020	246
Biograd na Moru	5315	4488	409	5259	4994	78
Bizovac	5073	4787	80	4979	4853	62
Bjelovar	42352	33462	4102	41869	37895	1980
Blato	4107	3945	16	3680	3622	14
Bogdanovci	3167	1508	365	2366	1266	241
Bol	1507	1356	47	1661	1580	20
Borovo	6442	604	5146	5360	425	4640
Bosiljevo	2598	2400	7	1486	1435	4
Bošnjaci	4426	4228	30	4653	4592	13
Brckovljani	4802	4106	64	6816	6257	36
Brdovec	8762	8214	76	10287	9856	46
Brestovac	5395	3176	1894	4028	3578	345
Breznica	2573	2559	3	2304	2291	3
Brinje	6035	5150	672	4108	3760	319
Brod Moravice	1196	1146	13	985	949	8
Brodski Stupnik	3267	2785	257	3526	3348	93
Brtonigla	1398	408	22	1579	724	26
Budinščina	3150	3086	5	2793	2709	1
Buje	10823	4678	505	5340	2408	183
Buzet	6295	3657	52	6059	5134	35
Cerna	4742	4405	43	4990	4917	8
Cernik	4661	4010	411	4235	4094	93
Cerovlje	1815	1433	1	1745	1352	3
Cestica	5790	5507	5	5678	5423	4
Cetingrad	4758	2986	1190	2746	2105	145

Promene udela stanovništva hrvatske i srpske nacionalne pripadnosti 43

Naziv opštine-grada	1991			2001		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Cista Provo	5105	4983	11	3674	3637	–
Civljane	1672	55	1583	137	40	94
Cres	2971	2400	129	2959	2512	68
Crikvenica	10584	8912	496	11348	10215	251
Crnac	2141	1670	395	1772	1584	154
Čabar	5169	4740	64	4387	4157	57
Čačinci	4528	2917	1190	3308	2877	263
Čadavica	3011	2404	387	2394	2131	208
Čaglin	3928	2572	903	3386	2782	378
Čakovec	29996	27333	276	30455	28435	144
Čavle	6469	5021	624	6749	5814	265
Čazma	8862	8301	136	8895	8606	82
Čeminac	3536	2805	252	2856	2558	76
Čepin	12285	9593	1759	12901	11910	625
Darda	8685	3104	3293	7062	3663	2008
Daruvar	14868	5346	4617	13243	7729	1863
Davor	3458	3425	6	3259	3240	3
Delnice	6858	5853	360	6262	5741	191
Desinić	3808	3726	6	3478	3412	11
Dežanovac	3675	1264	828	3355	1824	461
Dicmo	2840	2667	123	2657	2573	64
Dobrinj	1944	1803	14	1970	1799	16
Domašinec	2590	2469	5	2459	2355	6
Brela	1684	1613	10	1771	1721	9
Donja Dubrava	2536	2397	4	2274	2249	2
Donja Stubica	5771	5654	21	5930	5660	17
Donja Voća	3091	3027	1	2844	2807	1
Donji Andrijevci	4180	3781	218	4393	4193	123
Donji Kraljevec	5313	5150	11	4931	4843	13
Donji Kukuruzari	3063	126	2858	2047	1576	431
Donji Lapac	4603	31	4460	1880	471	1383
Donji Martijanec	4619	4545	3	4327	4283	6
Donji Miholjac	11104	9447	971	10265	9716	252
Muč	4676	4597	21	4074	4058	1
Proložac	4801	4660	67	4510	4444	38
Donji Vidovec	1756	1716	1	1595	1586	2
Draganić	400	370	5	2950	2857	16
Draž	4623	2801	162	3356	2278	94
Drenovci	7202	5822	404	7424	6461	208
Drenje	3375	2867	299	3071	2874	100
Drniš	14837	10648	3866	8595	7835	656
Drnje	2244	2110	10	2156	2070	13
Dubrava	5511	4947	210	5478	5127	87
Dubrovnik	53260	41807	4407	43770	38690	1426
Duga Resa	14088	12841	632	12114	11642	220
Dugi Rat	6544	6354	34	7305	7174	20
Dugo Selo	9969	8822	472	14300	13660	156
Dvor	14555	1395	12591	5742	1943	3495
Đakovo	29493	27672	748	30092	29037	282
Đelekovec	1953	1906	1	1824	1799	–

Naziv opštine-grada	1991			2001		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Dulovac	4050	903	2773	3640	2893	580
Đurđenovac	9097	8306	351	7946	7640	160
Đurđevac	9430	9046	58	8862	8718	40
Jasenovac	3599	2419	911	2391	2179	141
Jastrebarsko	17895	16927	314	16689	16316	105
Jelenje	4584	4171	102	4877	4611	24
Jelsa	3861	3673	38	3656	3509	29
Josipdol	4850	3742	866	3987	3489	417
Kali	2245	2149	3	1731	1713	4
Kanfanar	1574	976	12	1457	1009	18
Kapela	3897	3449	211	3516	3337	118
Kaptol	3566	3347	11	4007	3862	9
Karlobag	1039	986	21	1019	942	10
Karlovac	76587	51185	17871	59395	50997	5076
Kastav	5995	4587	414	8891	7481	380
Kaštela	29168	26758	767	34103	32959	363
Kijevo	1261	1256	2	533	532	–
Kistanje	7816	64	7657	3038	1255	1736
Klakar	2294	2269	7	2417	2400	4
Klana	1998	1819	50	1931	1810	25
Klanjec	3537	3428	12	3234	3171	7
Klenovnik	2487	2457	7	2278	2266	–
Klinča Sela	4537	4455	23	4927	4875	16
Klis	4241	4025	118	4367	4300	28
Kloštar Ivanić	4771	4560	34	6038	5836	25
Kloštar Podravski	3893	3778	8	3603	3557	6
Kneževi Vinogradi	6848	1764	1437	5186	1781	956
Knin	23025	2372	19679	15190	11613	3164
Komiža	2255	2044	35	1677	1632	12
Konavle	9074	8285	303	8250	7962	68
Končanica	3146	909	342	2824	1145	214
Konjščina	4396	4289	15	4074	4032	11
Koprivnica	29706	26821	1001	30994	29371	543
Koprivnički Bregi	2706	2523	73	2549	2474	29
Koprivnički Ivanec	2574	2555	–	2361	2349	–
Korčula	6240	5471	97	5889	5583	68
Koška	4598	3887	311	4411	3894	344
Kotoriba	3579	3254	15	3333	3089	9
Kraljevec na Sutli	1973	1922	4	1815	1787	1
Kraljevica	4513	3761	252	4579	4131	149
Krapina	12938	12668	45	12950	12769	27
Krapinske Toplice	6111	5990	10	5744	5682	7
Križ	7327	6930	94	7406	7155	48
Križevci	22676	20867	872	22324	21290	511
Krk	4997	4394	160	5491	4989	105
Krnjak	3204	33	3091	2164	767	1332
Kršan	3424	1637	31	3264	2468	31
Kula Norinska	1866	1829	2	1926	1908	1
Kutina	24829	19059	2933	24597	21165	1706
Kutjevo	7366	5774	1231	7472	6958	270

Promene udela stanovništva hrvatske i srpske nacionalne pripadnosti 45

Naziv opštine-grada	1991			2001		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Lanišće	621	510	1	398	379	1
Lasinja	2821	1902	782	1938	1697	199
Lastovo	1221	987	51	835	778	15
Legrad	3200	3069	10	2764	2705	6
Lekenik	6248	5870	121	6170	5992	54
Lepoglava	8730	8518	29	8718	8464	57
Levanjska Varoš	1378	982	338	1266	1006	207
Lipik	11222	4277	4987	6674	4906	873
Lipovljani	3866	2832	77	4101	3515	42
Lišane Ostrovičke	1636	921	698	764	708	45
Ližnjan	2371	1563	40	2945	2337	58
Lobor	4028	3953	21	3669	3630	14
Lokve	1255	1122	62	1120	1034	25
Lovas	2231	1679	277	1579	1344	106
Lovinac	3054	1623	1260	1096	986	89
Lovran	4386	3254	193	3987	3405	93
Lovreć	3590	3508	–	2500	2475	1
Ludbreg	8485	7992	206	8668	8333	134
Lukač	3956	3410	308	4276	3921	249
Lupoglav	979	803	2	929	875	2
Ljubešćica	2116	2083	1	1959	1937	1
Maće	2897	2869	–	2715	2701	1
Makarska	11958	10330	275	13716	13007	155
Mala Subotica	5689	5309	5	5676	5199	5
Mali Bukovec	2724	2709	2	2507	2478	2
Mali Lošinj	8825	6517	648	8388	6974	380
Malinska Dubašnica	2161	1898	70	2726	2451	34
Marčana	3729	2678	31	3903	3511	26
Marija Bistrica	7012	6908	9	6612	6537	8
Marijanci	3020	2878	83	2719	2637	47
Marina	4417	4173	18	4771	4647	16
Martinska Ves	4643	4386	73	4026	3941	18
Maruševac	7089	6926	12	6757	6700	9
Matulji	10124	8231	311	10544	9444	212
Medulin	3407	2248	164	6004	4666	227
Metković	13370	12276	580	15384	14834	324
Mihovljan	2474	2440	3	2234	2229	–
Mikleuš	1764	1119	522	1701	1473	170
Milna	1118	1040	24	1100	1035	21
Mljet	1237	1190	6	1111	1088	5
Molve	2487	2455	2	2379	2366	1
Podravska Moslavina	1606	1481	91	1451	1392	47
Mošćenička Draga	1723	1515	14	1641	1502	13
Motovun	1098	698	6	983	638	5
Mrkopalj	1823	1704	41	1407	1385	15
Mursko Središće	6631	6125	7	6548	6260	7
Našice	18449	13933	2336	17320	15145	727
Nedelišće	11248	10516	30	11544	10835	11
Nerežišća	1013	986	3	868	852	2
Netretić	5437	5213	12	3333	3296	7

Naziv opštine-grada	1991			2001		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Nin	6055	5467	275	4603	4341	171
Nova Bukovica	1765	1205	458	2096	1701	306
Nova Gradiška	17071	12442	2706	15833	14347	914
Nova Kapela	5689	5515	57	5118	5018	27
Nova Rača	4520	3866	88	4077	3697	66
Novalja	3170	3038	10	3335	3230	14
Novi Marof	14350	14153	24	13857	13749	15
Novi Vinodolski	4978	4286	229	5282	4775	161
Novigrad I	1388	938	16	4002	2796	81
Novigrad Podravski	3329	3009	225	3161	2951	143
Novska	17231	11305	4414	14313	12813	818
Nuštar	6612	5663	430	5862	5322	159
Nijemci	6965	5853	905	5998	5310	607
Obrovac	9069	1913	6981	3387	2844	435
Ogulin	17064	11663	4420	15054	11390	3138
Promina	2470	2067	349	1317	1276	21
Okučani	5712	433	4777	4224	3153	907
Omiš	15630	15142	77	15472	15152	45
Omišalj	2723	2133	157	2998	2590	87
Opatija	13566	10574	635	12719	11047	339
Oprisavci	3240	3072	75	2942	2897	24
Oprtalj	1109	396	8	981	583	9
Opuzen	2778	2648	34	3242	3172	19
Orahovica	6262	4194	1325	5792	4805	649
Orebić	3855	3511	68	4165	3860	55
Oriovac	6860	5533	731	6559	6249	165
Biskupija	5417	102	5272	1669	337	1290
Oroslavje	6576	6398	24	6253	6144	15
Osijek	129792	90179	22778	114616	99234	8767
Otočac	16113	11117	4469	10411	9504	690
Otok	6574	6483	5	5782	5761	-
Ozalj	9988	9339	115	7932	7614	60
Pag	4121	3913	37	4350	4190	29
Pakoštane	4398	4003	250	3884	3797	20
Pakrac	16367	5619	7826	8855	6048	1514
Pašman	2597	2547	6	2004	1971	5
Pazin	9369	7426	84	9227	7982	49
Perušić	5648	4831	686	3494	3103	334
Peteranec	2954	2900	8	2848	2819	1
Petlovac	3785	2521	273	2743	1957	144
Petrijanec	4676	4596	4	4994	4589	3
Petrijevci	2972	2775	38	3068	2960	22
Petrinja	35151	15526	15878	23413	19280	2809
Petrovsko	3181	3159	1	3022	3011	1
Piće	2133	1289	13	1997	1711	11
Pisarovina	4207	4136	15	3697	3668	4
Pitomača	11106	10701	94	10465	10270	48
Plaški	4317	83	4074	2292	1109	1054
Pleternica	13119	12180	499	12883	12513	218
Ploče	11220	9565	478	10834	10305	179

Promene udela stanovništva hrvatske i srpske nacionalne pripadnosti 47

Naziv opštine-grada	1991			2001		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Podbablje	5884	5314	459	4904	4590	242
Podcrkavlje	2553	2474	43	2683	2640	15
Podgora	2687	2425	51	2884	2745	33
Podgorač	4019	2364	1364	3314	2611	572
Podstrana	5240	4952	56	7341	7141	31
Podturen	4663	4376	1	4392	4164	3
Pojezerje	1394	1364	–	1233	1206	–
Polača	2825	1459	1244	1434	1344	55
Poličnik	5997	5617	227	4664	4594	19
Popovac	3623	1741	977	2427	1675	506
Popovača	11822	11012	162	12701	12090	62
Poreč	14633	7937	750	17460	13164	566
Posedarje	4264	3980	196	3513	3482	3
Postira	1495	1457	5	1553	1515	4
Požega	28369	22051	3949	28201	25828	1513
Pregrada	7391	7302	6	7165	7092	5
Preko	4613	4275	23	3871	3351	6
Prelog	8024	7861	21	7871	7738	11
Preseka	1855	1834	1	1670	1663	2
Primošten	2956	2852	18	2992	2903	15
Pučišća	2393	2318	5	2224	2194	5
Pula	62378	33902	5682	58594	41984	3415
Punat	1808	1572	54	1876	1708	49
Punitovci	2027	1296	27	1850	1144	10
Pušća	2273	2187	12	2484	2409	7
Rab	9205	8516	119	9480	8931	81
Radoboj	3665	3620	–	3513	3488	2
Rakovica	3841	2497	1155	2623	2387	94
Rasinja	4027	2998	816	3818	3111	602
Raša	3806	1453	75	3535	2201	50
Ravna Gora	3167	3067	34	2724	2665	20
Ražanac	3805	3725	7	3107	3052	2
Rešetari	5627	5230	73	5171	5075	46
Rijeka	167964	117178	18891	144043	115797	8946
Rovinj	13559	7569	718	14234	9386	500
Rovišće	4682	4158	227	5262	5082	95
Rugvica	4922	4414	237	7608	7298	90
Ružić	3355	2530	759	1775	1758	6
Saborsko	1501	801	658	860	675	165
Sali	2932	2756	14	1820	1751	12
Samobor	35017	33010	407	36206	35081	219
Satnica Đakovačka	2623	2564	18	2572	2550	4
Seget	4627	4413	34	4904	4785	28
Selca	2333	2188	17	1977	1917	12
Selnica	3322	3213	2	3442	3152	2
Semeljci	4980	4816	78	4858	4775	24
Senj	9205	8549	207	8132	7869	92
Sibinj	6886	6363	150	7549	7383	54
Sinj	26711	25386	399	25373	24970	174
Sirač	3573	1717	1279	2546	1817	363

Naziv opštine-grada	1991			2001		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Sisak	61081	39999	12017	52236	43402	3897
Skrad	1549	1486	22	1333	1288	20
Skradin	8027	4338	3487	3986	3452	431
Slatina	17944	10409	6151	14819	12718	1532
Slavonski Brod	57229	45950	4718	64612	59999	1557
Slavonski Šamac	2665	2440	32	2649	2587	11
Slivno	2345	2123	133	2078	1876	108
Slunj	10363	6608	3195	6096	5305	575
Smokvica	1125	1078	4	1012	989	2
Sokolovac	4366	3096	863	3964	3310	463
Solin	15410	14567	337	19011	18640	73
Sopje	2740	2093	581	2750	2490	206
Split	200459	175100	8639	188694	179546	3047
Sračinec	4570	4455	12	4714	4654	9
Stankovci	2998	2528	391	2088	2059	15
Stara Gradiška	2531	1177	1038	1717	1428	247
Stari Grad	2884	2688	31	2817	2701	20
Stari Jankovci	6617	3920	2005	5216	3625	1212
Stari Mikanovci	3400	3326	9	3387	3346	3
Starigrad	2097	1884	135	1893	1808	19
Staro Petrovo Selo	7175	6681	212	6352	6215	46
Ston	2802	2726	9	2605	2570	6
Strizivojna	2728	2667	14	2759	2727	8
Stubičke Toplice	2528	2443	11	2752	2694	10
Sućuraj	571	530	7	492	475	2
Suhopolje	8192	5296	2152	7524	6103	1033
Sukošan	4363	4191	38	4402	4343	20
Sunja	12309	4294	6996	7376	5866	1288
Supetar	3324	3054	71	3889	3706	43
Sveti Filip i Jakov	4599	4491	14	4482	4405	10
Sveti Ivan Zelina	15552	15146	79	16268	16004	56
Sveti Križ Začretje	6650	6540	10	6619	6570	2
Sveti Lovreč	1362	898	4	1408	1056	17
Sveta Nedelja	3087	1200	23	2909	1963	20
Sveti Petar u Šumi	999	945	–	1011	950	–
Svetvinčenat	2204	1534	4	2218	1967	4
Sveta Nedjelja	10284	9719	101	15506	15139	69
Sveti Đurd	4410	4272	8	4174	4104	4
Sveti Ilija	3587	3553	6	3532	3518	3
Sveti Ivan Žabno	6000	5779	49	5628	5525	26
Sveti Juraj na Bregu	5012	4861	5	5279	5187	6
Sveti Martin na Muri	2987	2844	2	2958	2867	1
Sveti Petar Orehovec	8014	7940	3	5137	5117	3
Šestanovac	3318	3286	1	2685	2660	–
Šibenik	55842	48094	4313	51553	48469	1627
Škabrnje	2350	2300	1	1772	1765	–
Šolta	1448	1304	8	1479	1399	5
Špišić Bukovica	4828	4641	40	4733	4663	35
Štefanje	2577	2193	248	2347	2120	122
Štrigova	3346	3097	–	3221	3029	2

Promene udela stanovništva hrvatske i srpske nacionalne pripadnosti 49

Naziv opštine-grada	1991			2001		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Tinjan	1820	1398	4	1770	1540	2
Tisno	5387	5191	44	3239	3149	14
Plitvička Jezera	7221	1591	5032	4668	3141	1424
Tompojevci	3284	1528	694	1999	1181	202
Topusko	6824	2251	4144	3219	2045	954
Tordinci	2868	1900	206	2251	1708	102
Tovarnik	4240	3319	688	3335	3022	236
Trilj	13168	12882	56	10799	10659	45
Trnava	2206	1794	368	1900	1670	180
Trnovec Bartolovečki	6474	6341	13	6852	6790	13
Trogir	11484	10375	201	12995	12564	95
Trpinja	7672	467	6579	6466	483	5774
Tuhelj	2161	2136	5	2181	2155	6
Udbina	4563	408	3931	1649	841	715
Umag	9468	3717	448	12901	7694	486
Unešić	3507	3487	–	2160	2151	–
Valpovo	12607	11559	346	12327	11856	177
Varaždin	48834	45391	994	49075	47069	437
Varaždinske Toplice	7236	7074	26	6973	6894	16
Vela Luka	4464	4215	25	4380	4274	22
Velika	5829	4876	685	5888	5518	284
Velika Kopanica	3557	3433	24	3570	3514	10
Velika Ludina	2869	2701	10	2831	2776	12
Velika Pisanica	2763	1373	781	2151	1476	306
Veliki Grđevac	4490	2544	1166	3313	2664	267
Veliko Trgovišće	5381	5317	8	5220	5172	1
Veliko Trojstvo	3286	3119	74	3092	3003	40
Vidovec	5426	5363	2	5539	5503	–
Viljevo	2203	1328	842	2396	1940	401
Vinica	4049	3744	7	3747	3705	3
Vinkovci	42081	31996	6174	35912	31958	2513
Vinodolska općina	3592	3090	188	3530	3303	62
Vir	860	830	3	1608	1535	7
Virje	5435	5307	20	5197	5108	5
Virovitica	25505	19007	4342	22618	20945	796
Vis	2106	1785	66	1960	1791	10
Visoko	1868	1857	–	1641	1637	–
Viškovci	2154	2058	42	2060	2012	20
Viškovo	6918	4932	932	8907	7530	419
Višnjan	2252	1198	19	2187	1569	14
Vižinada	1150	422	9	1137	831	11
Voćin	4063	668	3173	2421	2069	315
Vodice	8867	7211	1068	9407	8917	195
Vodnjan	8254	3605	498	5651	3156	163
Vojnić	8236	116	7366	5495	1980	2747
Vratišinec	2394	2314	3	2213	2177	1
Vrbanja	5543	5209	76	5174	4992	45
Vrbje	3210	2990	17	2906	2865	6
Vrbnik	1313	1278	4	1245	1208	3
Vrbovec	13303	12690	139	14658	14271	79

Naziv opštine-grada	1991			2001		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Vrbovsko	7528	4274	2594	6047	3462	2191
Gvozd	8082	182	7568	3779	1500	2193
Vrgorac	7497	7268	15	7593	7510	20
Vrhovine	2453	85	2262	905	348	498
Vrlika	5621	3520	1878	2705	2487	110
Vrpolje	3958	3733	36	4023	3978	12
Vrsar	2295	1371	105	2703	2040	83
Vuka	1364	1187	88	1312	1253	43
Vukovar	46543	22060	15107	31670	18199	10412
Zabok	9394	9054	64	9365	9160	26
Zadar	80355	62240	11069	72718	67457	2382
Zagorska Sela	1332	1280	2	1197	1158	1
Zagvozd	2295	2260	5	1642	1628	1
Zažablje	1065	1052	-	912	909	-
Zdenci	2700	2126	418	2235	1965	213
Zemunik Donji	4657	2274	2080	1903	1792	63
Zlatar	7112	6978	9	6506	6442	2
Zlatar-Bistrica	2917	2844	12	2830	2762	8
Zmijavci	2535	2394	108	2130	2097	27
Žakanje	3921	3729	26	3193	3100	17
Žminj	3530	2272	9	3447	2681	-
Krašić	3855	3781	4	3199	3177	11
Županja	14435	13230	322	16383	15801	137
Otok (Vinkovci)	7924	7709	30	7755	7676	14
Rakovec	1436	1368	40	1350	1310	20
Novigrad	2280	2247	3	2368	2334	1
Kostrena	3897	3602	69
Marija Gorica	1984	1908	3	2089	2032	12
Žumberak	1899	1832	11	1185	1161	6
Velika Gorica	56884	50631	2320	63517	59835	1010
Orle	2214	2148	17	2145	2095	28
Zaprešić	20720	18622	718	23125	22006	255
Pokupsko	2703	2656	9	2492	2474	2
Kravorsko	1842	1807	8	1983	1960	11
Bistra	5512	5239	13	6098	5926	12
Luka	1373	1364	1	1419	1406	1
Dubrava	1369	1324	6	1586	1559	3
Bedenica	1600	1588	1	1522	1516	1
Stupnik	2536	2403	54	3251	3073	36
Jesenje	1839	1828	-	1643	1638	-
Kumrovec	1914	1822	20	1854	1780	10
Novi Golubovec	1206	1179	2	1073	1066	1
Majur	2555	1036	1381	1490	1176	283
Ribnik	878	840	1	583	579	-
Tounj	1695	1466	186	1252	1206	35
Veliki Bukovec	1679	1661	1	1578	1557	2
Kalinovac	1852	1822	6	1725	1712	2
Kalnik	1929	1901	3	1611	1599	2
Novo Virje	1601	1577	1	1412	1407	-
Severin	1111	839	121	1038	882	85

Promene udela stanovništva hrvatske i srpske nacionalne pripadnosti 51

Naziv opštine-grada	1991			2001		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Šandrovac	2341	1776	292	2095	1768	169
Velika Trnovitica	1836	1656	91	1661	1569	53
Zrinski Topolovac	1087	1071	2	1000	997	–
Bukovlje	1622	1405	128	2739	2631	63
Dragalić	2715	822	1604	1282	1022	196
Gornja Vrba	1991	1925	10	2559	2521	5
Sikirevci	2755	2694	23	2707	2688	7
Galovac	1426	1396	2	1190	1179	1
Kukljica	868	831	2	650	636	1
Povljana	678	653	7	713	690	10
Privlaka	2199	2157	10
Tkon	752	731	–	707	687	1
Donja Motičina	1990	1884	52	1865	1807	17
Magadenovac	2432	1899	417	2239	1888	225
Vladislavci	2360	1306	576	2124	1699	172
Pirovac	1785	1701	19	1846	1790	14
Rogoznica	2138	1999	22	2391	2305	19
Privlaka l	2988	2752	12	3776	3726	12
Vođinci	2099	2048	6	2113	2107	3
Dugopolje	3075	3035	5	3120	3104	0
Lečevica	1041	921	110	740	687	39
Lokvičići	1410	1393	–	1037	1033	1
Okrug	1640	1483	25	2980	2836	25
Prgomet	1078	1047	2	797	796	1
Primorski Dolac	999	987	–	839	836	–
Runovići	3497	3445	3	2643	2622	3
Sutivan	641	586	10	759	707	11
Tučepi	1760	1643	20	1763	1707	16
Zadvarje	292	284	–	277	270	–
Karojba	1470	1256	2	1489	1301	3
Kaštelir Labinci	1296	709	13	1334	989	18
Dubrovačko primorje	2378	2294	16	2216	2195	5
Janjina	555	534	6	593	579	5
Lumbarda	1102	1053	3	1221	1192	5
Trpanj	871	803	11	871	811	14
Župa dubrovačka	6663	6218	68
Dekanovec	941	933	–	832	822	–
Gornji Mihaljevec	2227	2135	1	2046	1980	1
Orehovica	3038	2735	4	2769	2487	5
Strahoninec	2580	2475	8	2728	2645	5
Sveta Marija	2601	2509	4	2433	2397	3
Šenkovec	2537	2425	6	2770	2710	4
Jagodnjak	3602	649	2532	2537	676	1642
Markušica	3712	254	3292	3053	207	2771
Negoslavci	1682	25	1594	1466	29	1416
Šodolovci	2604	167	2262	1955	240	1653
Podravske Sesvete	1957	1934	6	1778	1767	2
Murter	2075	2025	9
Gornja Rijeka	2035	2016	4
Fažana	3050	2245	196

Tabela II
Bilans ukupnog stanovništva i broja Hrvata i Srba (1991-2001)
i izbeglice iz Hrvatske u Srbiji u 1996. godini po gradovima i opštinama

Naziv opštine-grada	Razlika 2001-1991			Izbegla lica		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
<i>Hrvatska</i>	<i>-346805</i>	<i>240815</i>	<i>-380032</i>	<i>299802</i>	<i>3094</i>	<i>276641</i>
Andrijaševci	218	300	-11	1	...	1
Antunovac	-687	-179	-287	138	1	135
Babina Greda	57	165	-2
Bakar	-15	441	-233	45	...	37
Bale	-17	158	2	4	...	4
Barban	-181	760	-2
Barilovići	-1434	-420	-949	551	4	516
Baška	98	118	-12	8	1	7
Baška Voda	751	854	-14	3	...	3
Bebrina	77	341	-80	21	1	20
Bedekovčina	-291	-175	4
Bednja	-888	-788	-4
Beli Manastir	-2122	1140	-1297	3839	126	3343
Belica	-126	-37	-2
Belišće	-670	154	-242	102	4	90
Benkovac	-16469	-195	-15853	13400	107	12267
Berek	-351	-226	-42	7	...	6
Beretinec	49	61	-
Bibinje	146	185	-13	25	...	24
Bilje	-975	610	-462	566	26	471
Biograd na Moru	-56	506	-331	217	5	192
Bizovac	-94	66	-18	7	...	7
Bjelovar	-483	4433	-2122	1027	19	937
Blato	-427	-323	-2
Bogdanovci	-801	-242	-124	238	1	202
Bol	154	224	-27	2	...	2
Borovo	-1082	-179	-506	2854	47	2631
Bosiljevo	-1112	-965	-3	8	...	3
Bošnjaci	227	364	-17	3	1	2
Brckovljani	2014	2151	-28	6	...	3
Brdovec	1525	1642	-30	10	1	9
Brestovac	-1367	402	-1549	832	5	786
Breznica	-269	-268	-
Brinje	-1927	-1390	-353	154	4	148
Brod Moravice	-211	-197	-5
Brodski Stupnik	259	563	-164	48	1	47
Brtonigla	181	316	4
Budinščina	-357	-377	-4
Buje	-5483	-2270	-322	70	4	65
Buzet	-236	1477	-17	7	...	7
Cerna	248	512	-35	16	...	7
Cernik	-426	84	-318	199	2	182
Cerovlje	-70	-81	2
Cestica	-112	-84	-1
Cetingrad	-2012	-881	-1045	552	6	530
Cista Provo	-1431	-1346	-11	6	2	4

Promene udela stanovništva hrvatske i srpske nacionalne pripadnosti 53

Naziv opštine-grada	Razlika 2001-1991			Izbegla lica		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Cres	-12	112	-61	12	...	12
Crikvenica	764	1303	-245	89	2	75
Crnac	-369	-86	-241	105	2	95
Čabar	-782	-583	-7	13	...	9
Čačinci	-1220	-40	-927	479	2	440
Čadavica	-617	-273	-179	97	1	94
Čaglin	-542	210	-525	145	...	141
Čakovec	459	1102	-132	31	4	24
Čavle	280	793	-359	65	1	62
Čazma	33	305	-54	10	...	7
Čeminac	-680	-247	-176	305	9	279
Čepin	616	2317	-1134	648	9	619
Darda	-1623	559	-1285	1752	32	1553
Daruvar	-1625	2383	-2754	2690	12	2506
Davor	-199	-185	-3
Delnice	-596	-112	-169	18	...	17
Desinić	-330	-314	5
Dežanovac	-320	560	-367	48	...	48
Dicmo	-183	-94	-59	7	...	7
Dobrinj	26	-4	2
Domašinec	-131	-114	1
Brela	87	108	-1	1	...	1
Donja Dubrava	-262	-148	-2	1
Donja Stubica	159	6	-4	10	1	9
Donja Voća	-247	-220	-
Donji Andrijevići	213	412	-95	44	...	43
Donji Kraljevec	-382	-307	2
Donji Kukuruzari	-1016	1450	-2427	1622	4	1533
Donji Lapac	-2723	440	-3077	4210	7	4014
Donji Martijanec	-292	-262	3
Donji Miholjac	-839	269	-719	617	11	591
Muč	-602	-539	-20	6	...	6
Proložac	-291	-216	-29	1	...	1
Donji Vidovec	-161	-130	1
Draganić	2550	2487	11	5	...	5
Draž	-1267	-523	-68	256	18	175
Drenovci	222	639	-196	50	1	47
Drenje	-304	7	-199	98	2	88
Drniš	-6242	-2813	-3210	2715	32	2478
Drnje	-88	-40	3
Dubrava	-33	180	-123	35	1	34
Dubrovnik	-9490	-3117	-2981	767	13	666
Duga Resa	-1974	-1199	-412	207	1	190
Dugi Rat	761	820	-14	16	2	14
Dugo Selo	4331	4838	-316	125	2	114
Dvor	-8813	548	-9096	8398	27	7829
Đakovo	599	1365	-466	262	9	232
Đelekovec	-129	-107	-1	2	1	1
Đulovac	-410	1990	-2193	1561	7	1423
Đurđevac	-568	-328	-18	19	2	16

Naziv opštine-grada	Razlika 2001-1991			Izbegla lica		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Durmanec	-278	-274	-2
Erdut	-1780	-376	-627	1561	37	1456
Ernestinovo	-673	-117	-285	220	4	198
Ervenik	-3127	-6	-3109	2757	5	2622
Farkaševac	-79	14	-	26	1	25
Ferdinandovac	-186	-166	-5
Feričanci	-258	-187	-32
Fužine	-145	-3	-31	4	...	4
Garčin	44	610	-382	214	2	206
Garešnica	-556	846	-665	232	4	220
Generalski Stol	-634	-519	-28	16	...	14
Glina	-13172	-1329	-11146	11158	53	10358
Gola	-405	-368	-5	5	...	4
Goričan	-73	-36	-3
Gorjani	-84	-28	-42	12	2	8
Gornja Stubica	-378	-371	-7
Gornji Bogičevci	-581	1047	-1421	608	4	577
Gornji Knežinec	282	314	-1
Gospić	-9046	-746	-7344	5443	58	5090
Gračac	-7244	2173	-9282	9269	32	8683
Gračišće	-23	109	1
Grad Zagreb	-1474	53719	-27411	11375	214	10333
Gradac	1048	1099	-17	12	...	12
Gradec	132	214	-25	3	...	3
Gradina	305	343	6	189	2	185
Gradište	85	227	-4
Grožnjan	-69	47	-3
Grubišno Polje	-2193	1221	-2502	1933	13	1818
Gundinci	108	157	-2
Gunja	-143	316	-118	14	2	10
Hercegovac	-352	-99	-19
Hlebine	-136	-128	-
Hrašćina	-235	-225	1
Hrvace	-1180	-854	-241	110	...	105
Hrvatska Dubica	-1896	378	-1968	1031	6	968
Hrvatska Kostajnica	-2250	714	-2551	2966	25	2790
Breznički Hum	-165	-159	1
Hum na Sutli	-264	-246	2
Hvar	-5	209	-61	14	...	14
Ilok	-1397	-423	-114	643	16	500
Imotski	278	581	-171	212	2	204
Ivanec	-196	-100	-27
Ivanić-Grad	1229	1507	-80	9	1	8
Ivankovo	408	513	-22	6	...	6
Ivanska	-314	-210	-92	6	...	6
Jakovlje	133	118	-3
Jakšić	324	824	-315	180	1	164
Jalžabet	-19	-24	8	5	...	5
Jasenice	-471	-168	-278	194	1	172
Jasenovac	-1208	-240	-770	320	1	295

Promene udela stanovništva hrvatske i srpske nacionalne pripadnosti 55

Naziv opštine-grada	Razlika 2001-1991			Izbegla lica		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Jastrebarsko	-1206	-611	-209	60	2	48
Jelenje	293	440	-78	10	...	10
Jelsa	-205	-164	-9	7	...	7
Josipdol	-863	-253	-449	253	1	243
Kali	-514	-436	1
Kanfanar	-117	33	6
Kapela	-381	-112	-93	20	...	20
Kaptol	441	515	-2	5	...	5
Karlobag	-20	-44	-11	5	...	5
Karlovac	-17192	-188	-12795	9006	82	8290
Kastav	2896	2894	-34	8	...	4
Kaštela	4935	6201	-404	120	3	105
Kijevo	-728	-724	-2	1	...	1
Kistanje	-4778	1191	-5921	5460	14	5151
Klakar	123	131	-3	8	...	8
Klana	-67	-9	-25
Klanjec	-303	-257	-5
Klenovnik	-209	-191	-7
Klinča Sela	390	420	-7	5	...	4
Klis	126	275	-90	4	1	3
Kloštar Ivanić	1267	1276	-9	1	...	1
Kloštar Podravski	-290	-221	-2	3	...	3
Kneževi Vinogradi	-1662	17	-481	675	18	580
Knin	-7835	9241	-16515	20914	89	19592
Komiža	-578	-412	-23	9	1	4
Konavle	-824	-323	-235	97	1	80
Končanica	-322	236	-128	26	...	26
Konjščina	-322	-257	-4
Koprivnica	1288	2550	-458	215	7	194
Koprivnički Bregi	-157	-49	-44	11	...	11
Koprivnički Ivanec	-213	-206	-
Korčula	-351	112	-29	11	1	10
Koška	-187	7	33	122	2	120
Kotoriba	-246	-165	-6
Kraljevec na Sutli	-158	-135	-3
Kraljevica	66	370	-103	43	...	36
Krapina	12	101	-18	8	...	8
Krapinske Toplice	-367	-308	-3	3	...	1
Križ	79	225	-46	1
Križevci	-352	423	-361	87	4	71
Krk	494	595	-55	41	...	35
Krmjak	-1040	734	-1759	1981	10	1847
Kršan	-160	831	-
Kula Norinska	60	79	-1
Kutina	-232	2106	-1227	287	7	265
Kutjevo	106	1184	-961	440	3	415
Labin	-1107	2470	-102	10	...	6
Lasinja	-883	-205	-583	360	3	339
Lastovo	-386	-209	-36	18	...	17
Legrad	-436	-364	-4

Naziv opštine-grada	Razlika 2001-1991			Izbegla lica		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Lekenik	-78	122	-67	33	...	30
Lepoglava	-12	-54	28
Levanjska Varoš	-112	24	-131	47	...	33
Lipik	-4548	629	-4114	2543	12	2393
Lipovljani	235	683	-35	5	...	5
Lišane Ostrovičke	-872	-213	-653	506	2	464
Ližnjan	574	774	18	1	...	1
Lobor	-359	-323	-7
Lokve	-135	-88	-37	4	...	3
Lovas	-652	-335	-171	261	1	228
Lovinac	-1958	-637	-1171	749	3	682
Lovran	-399	151	-100	29	2	19
Lovreć	-1090	-1033	1
Ludbreg	183	341	-72	12	...	8
Lukač	320	511	-59	57	1	52
Lupoglav	-50	72	-
Ljubešćica	-157	-146	-
Mače	-182	-168	1
Makarska	1758	2677	-120	83	5	64
Mala Subotica	-13	-110	-
Mali Bukovec	-217	-231	-
Mali Lošinj	-437	457	-268	90	2	62
Malinska Dubašnica	565	553	-36	12	1	9
Marčana	174	833	-5
Marija Bistrica	-400	-371	-1
Marijanci	-301	-241	-36	24	1	16
Marina	354	474	-2	5	...	5
Martinska Ves	-617	-445	-55
Maruševac	-332	-226	-3	3	...	3
Matulji	420	1213	-99	46	3	42
Medulin	2597	2418	63	5	...	5
Metković	2014	2558	-256	160	1	149
Mihovljan	-240	-211	-3
Mikleuš	-63	354	-352	321	4	301
Milna	-18	-5	-3
Mljet	-126	-102	-1
Molve	-108	-89	-1
Podravska Moslavina	-155	-89	-44	14	...	14
Mošćenička Draga	-82	-13	-1	5	1	2
Motovun	-115	-60	-1
Mrkopalj	-416	-319	-26
Mursko Središće	-83	135	-
Našice	-1129	1212	-1609	815	20	737
Nedelišće	296	319	-19
Nerežišća	-145	-134	-1	1	...	1
Netretić	-2104	-1917	-5	1	...	1
Nin	-1452	-1126	-104	27	1	25
Nova Bukovica	331	496	-152	130	1	126
Nova Gradiška	-1238	1905	-1792	1505	22	1376
Nova Kapela	-571	-497	-30	22	...	20

Promene udela stanovništva hrvatske i srpske nacionalne pripadnosti 57

Naziv opštine-grada	Razlika 2001-1991			Izbegla lica		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Nova Rača	-443	-169	-22	15	...	12
Novalja	165	192	4
Novi Marof	-493	-404	-9
Novi Vinodolski	304	489	-68	17	...	16
Novigrad I	2614	1858	65
Novigrad Podravski	-168	-58	-82	41	3	38
Novska	-2918	1508	-3596	2124	15	1931
Nuštar	-750	-341	-271	208	3	165
Nijemci	-967	-543	-298	701	7	653
Obrovac	-5682	931	-6546	6501	29	6131
Ogulin	-2010	-273	-1282	926	7	846
Promina	-1153	-791	-328	174	2	167
Okučani	-1488	2720	-3870	3246	26	3017
Omiš	-158	10	-32	13	1	12
Omišalj	275	457	-70	19	...	18
Opatija	-847	473	-296	86	...	77
Oprisavci	-298	-175	-51	12	...	8
Oprtalj	-128	187	1
Opuzen	464	524	-15	16	...	16
Orahovica	-470	611	-676	509	9	466
Orebić	310	349	-13	13	...	8
Oriovac	-301	716	-566	180	6	160
Biskupija	-3748	235	-3982	3061	5	2847
Oroslavje	-323	-254	-9	5	...	5
Osiijek	-15176	9055	-14011	10979	213	10079
Otočac	-5702	-1613	-3779	2596	12	2467
Otok	-792	-722	-5	1	...	1
Ozalj	-2056	-1725	-55	14	...	14
Pag	229	277	-8	11	1	10
Pakoštane	-514	-206	-230	80	3	76
Pakrac	-7512	429	-6312	5917	41	5410
Pašman	-593	-576	-1
Pazin	-142	556	-35	9	...	8
Perušić	-2154	-1728	-352	132	1	129
Peteranec	-106	-81	-7
Petlovac	-1042	-564	-129	253	16	165
Petrijanec	318	-7	-1
Petrijevci	96	185	-16	3	...	3
Petrinja	-11738	3754	-13069	12548	94	11649
Petrovsko	-159	-148	-
Pičan	-136	422	-2
Pisarovina	-510	-468	-11	4	...	4
Pitomača	-641	-431	-46	16	...	14
Plaški	-2025	1026	-3020	2686	6	2513
Pleternica	-236	333	-281	122	4	104
Podbablje	-980	-724	-217	63	1	57
Podcrkavlje	130	166	-28	11	...	11
Podgora	197	320	-18	10	1	9
Podgorač	-705	247	-792	532	11	499
Podstrana	2101	2189	-25

Naziv opštine-grada	Razlika 2001-1991			Izbegla lica		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Podturen	-271	-212	2
Pojezerje	-161	-158	-
Polača	-1391	-115	-1189	712	7	682
Poličnik	-1333	-1023	-208	88	2	78
Popovac	-1196	-66	-471	723	24	622
Popovača	879	1078	-100	32	...	19
Poreč	2827	5227	-184	136	6	113
Posedarje	-751	-498	-193	160	3	152
Postira	58	58	-1
Požega	-168	3777	-2436	1768	15	1656
Pregrada	-226	-210	-1	1
Preko	-742	-924	-17	8	1	6
Prelog	-153	-123	-10	4	...	4
Preseka	-185	-171	1
Primošten	36	51	-3	10	1	9
Pučišća	-169	-124	-
Pula	-3784	8082	-2267	949	30	792
Punat	68	136	-5	9	...	8
Punitovci	-177	-152	-17	1	...	1
Pušća	211	222	-5	80	1	71
Rab	275	415	-38	14	1	12
Radoboj	-152	-132	2
Rakovica	-1218	-110	-1061	676	9	633
Rasinja	-209	113	-214	88	1	82
Raša	-271	748	-25	5	...	5
Ravna Gora	-443	-402	-14	1	...	1
Ražanac	-698	-673	-5
Rešetari	-456	-155	-27	4	...	4
Rijeka	-23921	-1381	-9945	4184	59	3767
Rovinj	675	1817	-218	75	4	58
Rovišće	580	924	-132	41	...	37
Rugvica	2686	2884	-147	31	...	31
Ružić	-1580	-772	-753	467	5	442
Saborsko	-641	-126	-493	442	...	421
Sali	-1112	-1005	-2	4	...	2
Samobor	1189	2071	-188	97	3	82
Satnica Đakovačka	-51	-14	-14	6	...	5
Seget	277	372	-6	4	...	4
Selca	-356	-271	-5
Selnica	120	-61	-
Semeljci	-122	-41	-54	28	...	23
Senj	-1073	-680	-115	49	3	44
Sibinj	663	1020	-96	11	...	11
Sinj	-1338	-416	-225	197	5	158
Sisak	-8845	3403	-8120	5202	54	4814
Skrad	-216	-198	-2	3	...	2
Skradin	-4041	-886	-3056	1910	16	1803
Slatina	-3125	2309	-4619	4048	54	3770
Slavonski Brod	7383	14049	-3161	1453	30	1286
Slavonski Šamac	-16	147	-21	13	1	11

Promene udela stanovništva hrvatske i srpske nacionalne pripadnosti 59

Naziv opštine-grad	Razlika 2001-1991			Izbegla lica		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Slivno	-267	-247	-25	23	...	16
Slunj	-4267	-1303	-2620	3374	27	3091
Smokvica	-113	-89	-2
Sokolovac	-402	214	-400	96	3	89
Solin	3601	4073	-264	101	5	93
Sopje	10	397	-375	227	6	210
Split	-11765	4446	-5592	3046	103	2653
Sračinec	144	199	-3	1	...	1
Stankovci	-910	-469	-376	253	...	241
Stara Gradiška	-814	251	-791	357	2	329
Stari Grad	-67	13	-11	9	...	7
Stari Jankovci	-1401	-295	-793	930	12	859
Stari Mikanovci	-13	20	-6	5	1	1
Stari Grad	-204	-76	-116	10	1	9
Staro Petrovo Selo	-823	-466	-166	28	1	24
Ston	-197	-156	-3	8	...	7
Strizivojna	31	60	-6	1	...	1
Stubičke Toplice	224	251	-1
Sučuraj	-79	-55	-5	4
Suhopolje	-668	807	-1119	667	5	644
Sukošan	39	152	-18	16	2	11
Sunja	-4933	1572	-5708	3584	29	3313
Supetar	565	652	-28	14	3	11
Sveti Filip i Jakov	-117	-86	-4	4	...	4
Sveti Ivan Zelina	716	858	-23	8	1	7
Sveti Križ Začretje	-31	30	-8
Sveti Lovreč	46	158	13	1	...	1
Sveta Nedelja	-178	763	-3
Sveti Petar u Šumi	12	5	-
Svetvinčenat	14	433	-
Sveta Nedjelja	5222	5420	-32	3	...	3
Sveti Đurd	-236	-168	-4
Sveti Ilija	-55	-35	-3
Sveti Ivan Žabno	-372	-254	-23	8	...	7
Sveti Juraj na Bregu	267	326	1
Sveti Martin na Muri	-29	23	-1
Sveti Petar Orehovec	-2877	-2823	-
Šestanovac	-633	-626	-1
Šibenik	-4289	375	-2686	1988	35	1770
Škabrnje	-578	-535	-1
Šolta	31	95	-3	1	...	1
Špišić Bukovica	-95	22	-5	9	...	9
Štefanje	-230	-73	-126	15	...	15
Tinjan	-50	142	-2
Tisno	-2148	-2042	-30	10	...	10
Plitvička Jezera	-2553	1550	-3608	4892	37	4566
Tompojevci	-1285	-347	-492	571	5	496
Topusko	-3605	-206	-3190	2601	18	2471
Tordinci	-617	-192	-104	106	...	103
Tovarnik	-905	-297	-452	671	13	592

Naziv opštine-grada	Razlika 2001-1991			Izbegla lica		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Trilj	-2369	-2223	-11	8	1	7
Trnava	-306	-124	-188	92	...	87
Trnovec Bartolovečki	378	449	-
Trogir	1511	2189	-106	62	2	49
Trpinja	-1206	16	-805	924	5	883
Tuhelj	20	19	1
Udbina	-2914	433	-3216	2534	10	2406
Umag	3433	3977	38	56	2	38
Unešić	-1347	-1336	-	4	...	4
Valpovo	-280	297	-169	91	3	78
Varaždin	241	1678	-557	175	9	155
Varaždinske Toplice	-263	-180	-10	1	1	...
Vela Luka	-84	59	-3	9	1	6
Velika	59	642	-401	245	3	237
Velika Kopanica	13	81	-14	3	...	2
Velika Ludina	-38	75	2
Velika Pisanica	-612	103	-475	184	3	167
Veliki Grdevac	-1177	120	-899	474	2	433
Veliko Trgovišće	-161	-145	-7
Veliko Trojstvo	-194	-116	-34	4	3	...
Vidovec	113	140	-2
Viljevo	193	612	-441	313	2	303
Vinica	-302	-39	-4
Vinkovci	-6169	-38	-3661	3600	64	3222
Vinodolska općina	-62	213	-126	16	...	15
Vir	748	705	4	1	...	1
Virje	-238	-199	-15
Virovitica	-2887	1938	-3546	2488	47	2321
Vis	-146	6	-56	7	...	7
Visoko	-227	-220	-
Viškovci	-94	-46	-22	15	...	12
Viškovo	1989	2598	-513	59	...	49
Višnjan	-65	371	-5
Vižinada	-13	409	2
Voćin	-1642	1401	-2858	2224	15	2107
Vodice	540	1706	-873	365	7	332
Vodnjan	-2603	-449	-335	42	...	42
Vojnić	-2741	1864	-4619	5401	26	5068
Vratišinec	-181	-137	-2
Vrbanja	-369	-217	-31	11	1	10
Vrbje	-304	-125	-11	2	...	2
Vrbnik	-68	-70	-1	7
Vrbovsko	-1481	-812	-403	84	1	73
Gvozđ	-4303	1318	-5375	5605	22	5185
Vrgorac	96	242	5	3	...	3
Vrhovine	-1548	263	-1764	1410	10	1316
Vrlika	-2916	-1033	-1768	1058	7	946
Vrpolje	65	245	-24	11	...	8
Vrsar	408	669	-22	5	...	5
Vuka	-52	66	-45	16	...	14

Promene udela stanovništva hrvatske i srpske nacionalne pripadnosti 61

Naziv opštine-grada	Razlika 2001-1991			Izbegla lica		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Vukovar	-14873	-3861	-4695	5241	84	4689
Zabok	-29	106	-38	14	...	11
Zadar	-7637	5217	-8687	6000	108	5438
Zagorska Sela	-135	-122	-1
Zagvozd	-653	-632	-4
Zažablje	-153	-143	-
Zdenci	-465	-161	-205	63	1	59
Zemunik Donji	-2754	-482	-2017	1161	18	1080
Zlatar	-606	-536	-7
Zlatar-Bistrica	-87	-82	-4
Zmijavci	-405	-297	-81	34	1	33
Žakanje	-728	-629	-9
Žminj	-83	409	-9
Krašić	-656	-604	7
Županja	1948	2571	-185	62	1	55
Otok (Vinkovci)	-169	-33	-16	1
Rakovec	-86	-58	-20
Novigrad	88	87	-2
Kostrena	3897	3602	69
Marija Gorica	105	124	9
Žumberak	-714	-671	-5	2	...	1
Velika Gorica	6633	9204	-1310	594	17	544
Orle	-69	-53	11
Zaprešić	2405	3384	-463	79	3	71
Pokupsko	-211	-182	-7
Kravarско	141	153	3
Bistra	586	687	-1
Luka	46	42	-
Dubravica	217	235	-3	5	...	5
Bedenica	-78	-72	-
Stupnik	715	670	-18
Jesenje	-196	-190	-
Kumrovec	-60	-42	-10	6	...	6
Novi Golubovec	-133	-113	-1
Majur	-1065	140	-1098	931	6	852
Ribnik	-295	-261	-1
Tounj	-443	-260	-151	68	...	58
Veliki Bukovec	-101	-104	1
Kalinovac	-127	-110	-4
Kalnik	-318	-302	-1
Novo Virje	-189	-170	-1	1	...	1
Šandrovac	-246	-8	-123	42	1	38
Velika Trnovitica	-175	-87	-38	9	...	9
Zrinski Topolovac	-87	-74	-2
Bukovlje	1117	1226	-65	37	...	35
Dragalić	-1433	200	-1408	505	2	471
Gornja Vrba	568	596	-5	2	1	...
Sikirevci	-48	-6	-16
Galovac	-236	-217	-1
Kukljica	-218	-195	-1

Naziv opštine-grada	Razlika 2001-1991			Izbegla lica		
	Ukupno	Hrvati	Srbi	Ukupno	Hrvati	Srbi
Povljana	35	37	3
Privlaka	2199	2157	10
Tkon	-45	-44	1
Donja Motičina	-125	-77	-35	13	1	12
Magadenovac	-193	-11	-192	100	1	99
Vladislavci	-236	393	-404	213	7	201
Pirovac	61	89	-5	43	...	41
Rogoznica	253	306	-3	2	...	1
Privlaka I	788	974	-	4	...	4
Vođinci	14	59	-3
Dugopolje	45	69	-5
Lečevica	-301	-234	-71	4	...	4
Lokvičići	-373	-360	1
Okrug	1340	1353	-	3	...	3
Prgomet	-281	-251	-1
Primorski Dolac	-160	-151	-
Runovići	-854	-823	-
Sutivan	118	121	1	8	...	6
Tučepi	3	64	-4	7	...	7
Zadvarje	-15	-14	-
Karolja	19	45	1	2	...	1
Kaštelir Labinci	38	280	5
Dubrovačko primorje	-162	-99	-11	12	...	7
Janjina	38	45	-1
Lumbarda	119	139	2	1	...	1
Trpanj	-	8	3
Župa dubrovačka	6663	6218	68
Dekanovec	-109	-111	-
Gornji Mihaljevec	-181	-155	-
Orehovica	-269	-248	1
Strahoninec	148	170	-3
Sveta Marija	-168	-112	-1
Šenkovec	233	285	-2	4	1	3
Jagodnjak	-1065	27	-890	823	4	790
Markušica	-659	-47	-521	686	3	612
Negoslavci	-216	4	-178	506	5	484
Šodolovci	-649	73	-609	624	6	591
Podravske Sesvete	-179	-167	-4
Murter	2075	2025	9
Gornja Rijeka	2035	2016	4
Fažana	3050	2245	196